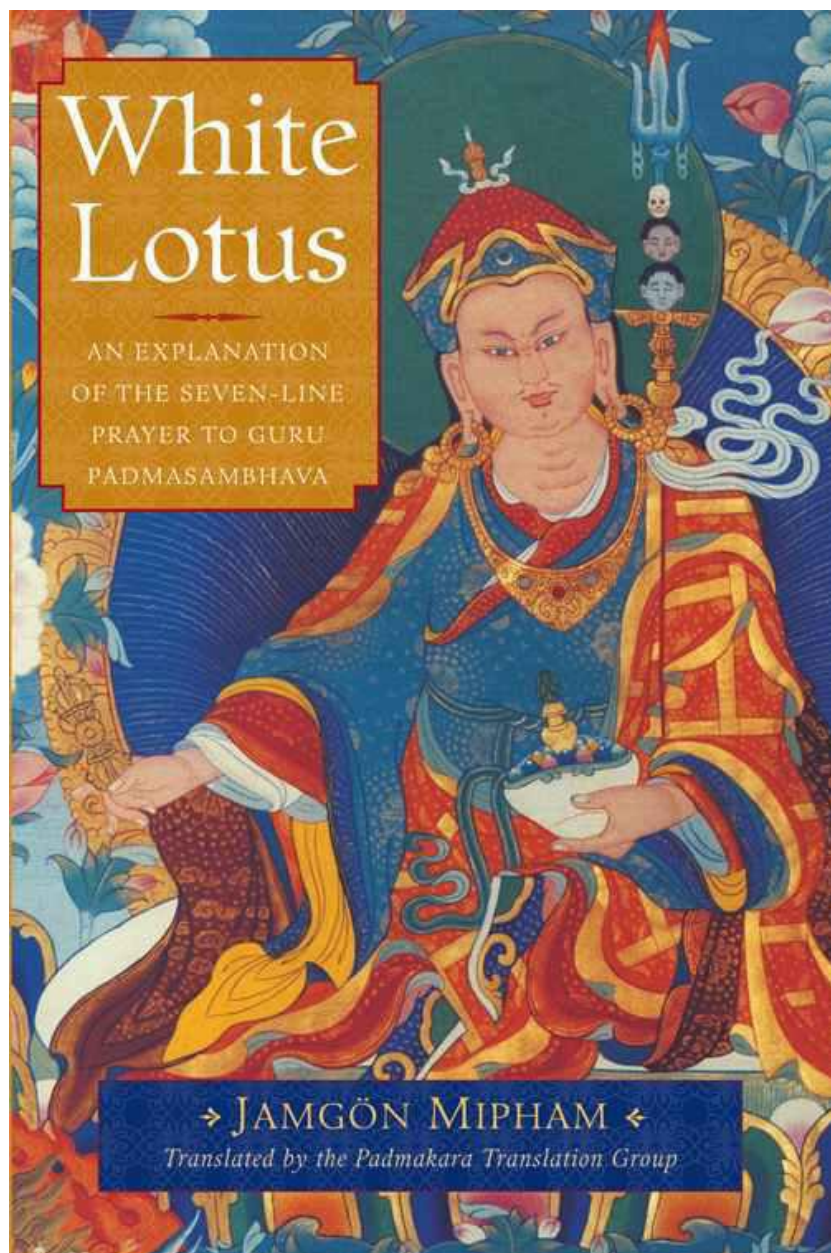

Белият Лотос

Обяснение на седем-редовата молитва към Гуру Ринпоче

Джамгон Мифам

Buddha Shakyamuni

Буда Шак'ямуні

Guru Rinpoche

Гуру Ринпоче

Съдържание

ПРЕДГОВОР	4
ВЪВЕДЕНИЕ ОТ ПРЕВОДАЧА	6
БЕЛИЯТ ЛОТОС.....	20
ПРОЛОГ	21
ОБЯСНЕНИЕ НА ВЪНШНИЯ, БУКВАЛЕН СМИСЪЛ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА.....	26
ОБЯСНЕНИЕ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА СЪГЛАСНО СКРИТОТО Ъ ЗНАЧЕНИЕ.....	44
ОБЯСНЕНИЕ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА СЪГЛАСНО УЧЕНИЯТА ЗА ПЪТЯ НА ОСВОБОЖДЕНИЕТО	44
ОБЯСНЕНИЕ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА СЪГЛАСНО ПЪТЯ НА УМЕЛИТЕ СРЕДСТВА.....	55
ОБЯСНЕНИЕ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА СЪГЛАСНО ОБЩИЯ ЕТАП НА СЪВЪРШЕНСТВОТО НА НЕНАДМИНАТАТА ТАЙНА МАНТРА.....	55
ОБЯСНЕНИЕ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА СЪГЛАСНО СЪКРОВЕНОТО ТАЙНО ВЕЛИКО СЪВЪРШЕНСТВО, СЪРДЕЧНАТА СЪЩНОСТ НА СИЯЙНОСТТА	61
ОБЯСНЕНИЕ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА СЪГЛАСНО ЗАКЛЮЧИТЕЛНИТЕ КОРЕННИ ИНСТРУКЦИИ, СВЪРЗАНИ С ПОСТИГАНЕТО В ПРАКТИКАТА ПО ДВАТА ПЪТЯ – НА ОСВОБОЖДЕНИЕТО И УМЕЛИТЕ СРЕДСТВА, ОБЯСНЕНИ ПО-ГОРЕ	70
КРАТКО ОБЯСНЕНИЕ КАК ГОРЕИЗЛОЖЕНОТО МОЖЕ ДА СЕ ИЗПЪЛНЯВА КАТО ПРАКТИКА	82
ЕПИЛОГ	85
ДЪЖД ОТ БЛАГОСЛОВИИ.....	89
БЕЛЕЖКИ	92
РЕЧНИК	104
БИБЛИОГРАФИЯ	116

ПРЕДГОВОР

Началото на Будистките учения в нашия свят е Буда Шакямуни, който със своето ненадминато състрадание към съществата и своето желание да доведе всички тях до съвършено освобождение е възхваляван в писанията като бял лотос измежду хилядите Буди на тази щастлива калпа. Преди той да премине в Махапаринирвана, Буда е предсказал, че неговите действия ще бъдат продължени и неговите учения ще бъдат разпространени и съхранени от Падмасамбава, който често е споменаван от тибетските будисти като Гуру Ринпоче, Скъпоценният учител.

Поканен от Дарма-Царя Трисонг Децен по съвета на великия абат Шантаракшита, Гуру Ринпоче отива до Тибет и разпространява ученията там в огромен мащаб. Той превръща Тибет и целия регион на Хималаите в свещената земя, където Буда Дарма просперира дори след като отдавна е изчезнала в Индия. Благодарение на силата на благословиите на Гуру Ринпоче, не само устните и ценни трансмисии на Нингмапите, но също и ученията и практиките на други школи на Тибетския Будизъм са процъфтели и са се запазили чак до наши дни. Всички ние, които се интересуваме от традициите на Тибетския Будизъм, трябва ясно да осъзнаваме дълга, който имаме към Гуру Ринпоче.

Той е перфектният учител, водач на онези, които искат да напредват по Пътя, и всички молитви към него са с огромна стойност. От тях със сигурност най-важната е Седемредовата молитва. Тя не само е най-силният призив, но и всяка нейна дума е изпълнена с дълбоко значение. Благодарение на прекрасната мъдрост и напътствия на Мифам Ринпоче, ние имаме коментар, който поставя пред нас различни начини, по които седемредовата молитва може да бъде разбрана. Той посочва как този ценен призив съдържа целостта на Тайната Мантра в концентрирана форма.

Без значение на кое ниво, начинаещи или други, Седемредовата Молитва трябва да бъде наш постоянен придружител. Тя е като златен ключ към съкровищницата на ученията. Преди всичко, да рецитираме

Седемредовата Молитва е най-добрият начин да призовем Гуру Ринпоче, за да можем да усетим неговото присъствие, да изградим доверие в него и по този начин да получим неговите благословии.

Джигме Кхйенце

Дордон, 2006 г.

ВЪВЕДЕНИЕ ОТ ПРЕВОДАЧА

Преведеният коментар в тези страници е необикновен и рядък. Дори в обхвата на Нингма школата той се явява малко познат, извън прякото учение на линията на своя автор Мифам Ринпоче. Ние получихме трансмисия и обясненията за него в курс на обучение, предаден от Тулку Пема Вангиял Ринпоче, който го е получил от своя баща Кангюр Ринпоче, който на свой ред го е получил от Каток Ситу Чьокий Гйяцо, един от най-приближените последователи на Мифам. И ако коментарът е рядкост, то неговият предмет, седемредовото призоваване на Гуру Падмасамбава, е една от най-добре известните молитви в света на Тибетския Будизъм. Тя е ценена и рецитирана навсякъде, където е тачен Скъпоценния Учител Гуру Ринпоче, особено в Нингма школата, която полага основите на началото на Будизма в Тибет. Тя е главната молитва към Гуру, считана за олицетворение на всички обекти на убежище, на всички Просветлени Същества и образец за всички последващи учители и майстори на традицията. В Нингма школата никоя практика, никоя медитация, никоя садана не започва без три рецитации на Седемредовата молитва и както можем да видим от края на настоящия коментар, не е необичайно за практикуващите да посветят месеци и дори години от живота си, за да натрупат огромен брой рецитации на тази молитва. За много западници, дори тези привлечени от Тибетския Будизъм, Гуру Ринпоче изглежда странна и загадъчна фигура. Като тантрически будистки учител от Одияна (може би локализиран в днешен Пакистан), който според сведенията е посетил Тибет през осми век, на пръв поглед има малко причини да се съмняваме в историческата достоверност. И все пак традиционната литература относно него, която включва няколко цялостни биографии, е изпълнена с чудеса и вълшебства по начин, по който нормално приемаме като легенда и мит¹. Нека буквално направим преглед на основните точки от живота на Гуру Ринпоче и взаимоотношенията му с Тибет и неговия народ.

ГУРУ РИНПОЧЕ

Съгласно анализите от историята на Тибет, когато цар Трисонг Децен пожелал да установи будистките учения в страната си, първото му действие било да покани в Тибет великия монах и учен Шантаракшита, известният абат на Наланда, огромният монашески университет, който по това време бил славата на будистка Индия. Пристигайки в Тибет, Шантаракшита положил усилие да инструктира царя и народа. Той започнал изграждането на храм в Самие, ръкоположил първите монаси и осветил превода на Будистките писания. Въпреки това, неговите усилия не били успешни. Той се срещнал с мощна съпротива от Тибетското благородничество и царските министри, чиито сърца и поверени интереси били свързани с вярванията и практиките на тяхната местна религия, култа към боговете и духовете на Тибет. Обаче по-силно от тяхната враждебност Шантаракшита усетил, че най-голямата съпротива към делото му въобще не идва от човешката дейност, а от самите богове. Те били крайно засегнати от присъствието на учителя-чужденец, чиито учения заплашвали да премахнат кръвните жертвоприношения, които продължавали да съществуват, и да нарушат връзките им със Земята и хората ѝ, на които те се наслаждавали. И те показали своята ярост чрез безпрецедентни прояви на природни бедствия. Шантаракшита стигнал до заключението, че единственото решение било да се споразумее с боговете директно и да пребори магията с магия. Откровено признавайки, че този подвиг е отвъд способностите му, той посъветвал царя да потърси защитата на Гуру Падмасамбава, учител от Будистките тантри и йоги с безпрепятствена сила.

Великият Гуру пристигнал и в отговор на молбите на царя превърнал Тибет в Будистка страна. Както Шантаракшита предсказал, неговата първа задача била да покори боговете, силните и арогантни духове, които до тогава царували напълно. Традицията разказва за много поводи в различни части на страната, когато Гуру Ринпоче се е конфронтирал и им се е противопоставял, не като ги е унищожавал или обездвижвал, а като ги е поразявал със своето величие така, че те ставали кротки и покорни на думите му. Твърди се, че много взели убежище от него. Те приели Дарма и станали Будисти. Други, по-

малко податливи, били покорени от неговата йогическа сила и се обвързали с клетва да пазят Доктрината. Като омиротворил света на духовете по такъв начин, Гуру Ринпоче бил свободен да разпространи безпрепятствено Будистките учения, особено Ваджраяна. И вършейки това, се казва, че той просветлил страната толкова изцяло, че не останало място, което да не е докоснато от неговите свети стъпки, нямало буца пръст, която да не е пропита с благословиите му.

Това не бил първият път, когато е направен опит да се преобразуват вярванията в Тибет чрез окултни средства. Тибетската литература дава сведения, че цар Сонгцен Гампо няколко поколения преди това е създал цяла мрежа от храмове, разположени на места с геомантично значение, като причината за това била да обедини непокорната страна, която била представлявана като огромна женска фигура – „лежащата човекоядка“, изтегнала се по гръб. Писанията ни разказват, че за известно време този метод е бил успешен и будистките учения започнали да се разпространяват и да пускат корени. Но, тъй като били разпръснати нашироко из цялата страна, тези „охраняващи границите“ храмове били трудни за поддържане. И когато те изпаднали в недобро състояние след смъртта на Сонгцен Гампо, будистката практика също започнала да отслабва, превзета от нахлуващите сенки на старите пътища.

Като пазител срещу подобен упадък, който било възможно да възникне след неговото отпътуване и по-късния колапс на царската династия, се твърди, че Гуру Ринпоче се погрижил за бъдещето на страната като е скрил съкровищата на ученията, които да бъдат разкрити от бъдещите поколения от инкарнациите на неговите най-приближени последователи. Това съкровище, или терма, е традиция, която и била и остава важен отличителен белег на ученията и практиките на Нингма школата. То е едно от най-удивителните завещания на посещението на Гуру Ринпоче в Тибет. То е действало като защита на линиите за предаване на трансмисия, от които зависи практиката на Тантра, и било повтарящо се средство, чрез което ученията са били съживени и опреснени.

Чрез преобразуване на вярата на човешките и нечовешки жители на страната и по силата на своята благословия Гуру Ринпоче така създал в Тибет и навсякъде в региона на Хималаите защитена земя, където ученето и практикуването на сутрите и тантрите можело да процъфтява непрекъснато в продължение на хиляда години. Тук ученията на Буда се запазили живи векове след като са били унищожени в страната, в която се зародили. В различни етапи от историята на Тибет традицията се разширила и обогатила при появата на други велики учители, които открили нови школи и течения. По този начин те били в състояние да надграждат върху основите на вече съществуващата традиция, която оцеляла непокътната въпреки преследванията и големите периоди от време. А те и техните учения могли да процъфтяват благодарение на защитеното обкръжение, създадено и поддържано от благословията на Гуру Ринпоче. Гуру Ринпоче бил така свързан със съдбата на Тибет, че дължащото се на сектантска нетърпимост значително утежнение по време на катастрофалното безвластие между смъртта на XIII Далай Лама и встъпването на XIV-ия, пренебрегването на специалните ритуали за защита на страната, разработени от Гуру Ринпоче, всички те били приети от много тибетци като предвестник на катастрофа, която съответно ще последва.²

Четейки по-нататък в традиционното описание на живота на Гуру Ринпоче, ние обаче разбираме, че колкото и велики да са били неговите подвизи в Тибет и съседните територии, те са само една малка част от всички дейности на Великия Гуру. Съгласно традиционните описания и както е пророкувано в тантрите, първата поява на Гуру Ринпоче в този свят под формата на красиво дете седящо върху великолепен лотос в езерото Данакоша се случва не много дълго след Махапаринирвана на Буда Шакямуни. Той бил осиновен и отгледан в семейството на местния цар Индрабути и възмъжавайки приел монашески обети лично от Ананда. На по-късен етап посредством практиката на Ваджраяна и по-специално ученията на Великото съвършенство, той постигнал ниво на постижение познато като „тяло дъга на великото пренасяне“, чрез което неговото човешко тяло било трансформирано в светлина и никога не умира.³ По времето, когато той

срещнал Трисонг Децен и Шантаракшита в Тибет, приравнено към земното летоброене, той е бил доста над хиляда годишен.

Също така неговите дейности не са били ограничени само в този свят. Твърди се, че е посещавал безброй различни системи в света, за да инструктира съществата там. В своето дълго поприще той приемал много различни състояния и форми в съответствие с нуждите, включително осем велики проявления и безброй второстепенни. Накрая, след приключване на делото му в Тибет, той отпътувал в страната на демоните ракшаси в земята на Чамара, субконтинент, който според древната индийска космология се намира на югозапад от Джамбудвипа (нашият свят, самият който е Великият континент, разположен на юг от планината Меру, оста на Вселената). Дори тогава историята далеч не е свършила. Винаги загрижен за Тибет и неговите верни последователи, разпръснати по света, Гуру Ринпоче ги посещава редовно, особено на десетия и двадесет и петия ден от лунарния месец, връщайки се от Чамара, яхнал лъчите на изгряващото и залязващото слънце.

Това кратко описание на живота и делата на Гуру Ринпоче е за да поясни, без залитане към модерната чувствителност, всичко което в общи линии се вярва в тибетската Будистка традиция. Освен това за неговите многобройни отдадени последователи, Нингмапи или други, Гуру Ринпоче не е просто историческа личност, герой от миналото. Той е настояща реалност. Той е постоянно призоваван. Неговата директна намеса в ежедневието е очаквана без колебание и е нещо напълно естествено. А в ученията, давани от ламите, и дори в разговорите на обикновените хора събитията от неговия живот, чудесата, които е извършвал, както и неговите явявания пред светии и йоги, са разказвани, като че ли са скорошни събития – както и някои от тях наистина са.

Срещата с такава жива традиция може да бъде учудваща за Западната култура. Смущаващо е за някои да си общуват с хора, които приемат като буквална, историческа истина описания на събития, които ни се струват явно митологични. Безрезервната вяра, която Тибетските Будисти имат към Гуру Ринпоче, е предизвикателство за нашия начин на мислене и има различни

стратегии, които бихме могли да приложим в опит да се приспособим към такова потенциално некомфортно състояние на нещата. Например, можем да си кажем, че детайли от неговия живот – раждането от лотос, безсмъртие и свръхестествени сили, не са религиозни догми. Те не са части от вяра, изискваща сляпо и неоспорвано съгласие. Те могат следователно да бъдат оставени настрана, докато се концентрираме върху по-важните аспекти на Дарма. Можем да приемем възгледа, че описанията на живота на Гуру са символични, че това раждане от лотоса всъщност е само поетичен начин за изразяване на учението за нирманака, че това, че се носи върху лъчите на светлина, всъщност се отнася до виденията на практиката Тьогал и т.н. Използвайки подобни аргументи, можем да обясним приблизително събития и дела, считани преди това за фантастични и фактически невъзможни, и да ги преформулираме в понятия, които интелектуално са по-приемливи.

До известна степен това е разбираемо. Обаче има известен риск, свързан с това да омаловажаваме религиозни идеи до нивото на което можем да ги интерпретираме само с понятия от съвременното разбиране за света. За хората, които проявяват интерес към Дарма като начин на духовна еволюция, не е мъдро да разводняваме и подценяваме ученията по този начин. Това, което се постига, е че оставаме незасегнати и непроменени, установени в материалистичните идеи и точно това Дарма има за цел да трансформира. Човек се отстранява от енергията, която тези представи упражняват върху приемащите ги с отворено съзнание и вяра. Не може да се отрече, че всички велики йоги от миналото и всички велики майстори от настоящето са постигнали своите нива на реализация, практикувайки с възглед за света, в който никога не са намирали за необходимо да поставят под съмнение живота и подвизите на Гуру Ринпоче, както ние го описахме. Този факт трябва да ни накара да се замислим и да намали готовността ни да отхвърляме историите за живота на Гуру Ринпоче, приемайки ги просто за фолклор. Проблемът на омаловажаващия подход се състои в това, че опитвайки се да стигнем до по-сложна интерпретация на традиционните писания, резултатът не клони към по-дълбоко прозрение в съдържанието на

Дарма, а до отношение, което не е нищо повече от практически материализъм.

За нас обаче това не е единственият наличен подход. Може да вървим по тясната линия между наивната доверчивост от една страна и гордия и втвърден скептицизъм, защото и двете от тях на практика ни затварят вратата към по-дълбоко разбиране. Например, може да ни е трудно да повярваме, че Гуру Ринпоче е бил на хиляда години, когато пристигнал в Тибет, или че все още живее на остров някъде на югозапад от планината Меру. Но едно нещо изглежда сигурно: никога няма да успеем да разберем каквото и да е, ако започнем със заключението, че това е невъзможно. Когато се сблъскаме с нещо загадъчно, ще е може би по-полезно (със сигурност е по-интересно) да приемем подхода на открито проучване, вместо да се отнасяме с предубеждение към въпроса в името на така наречения модерен поглед върху нещата.

Директният опит с тибетската традиция без съмнение е в помощ за преодоляването на нежеланието да се изправим пред възможността за събития, необясними с термините на тесния механичен възглед върху Вселената. В света на тибетския Будизъм възникват моменти, когато границите на обикновеното съществуване се пропукват и свръхестественото заприижда. Дори и сега има добре документирани случаи на Лами, които са извличали скъпоценни учения от скали и езера или които са посещавали „скрити земи“. Дори в близките изминали години има случаи, когато йоги преди смъртта си са манифестирали тяло-дъга пред много свидетели, разтваряли са телата си в светлина и след тях са оставали само коса и нокти. И много западнци, дори без да са били част от такива чудеса, самите те са усетили необикновения ефект върху своите възприятия в присъствието на велик учител. Да прекараш известно време в близост до Кангюр Ринпоче например, значеше да влезеш в измерение, в което буквално всяко чудо изглеждаше възможно.

ГУРУ ЙОГА И СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА

Цялостната значимост на седемредовата молитва е може би най-добре оценена като отношение в практиката, наречена Гуру йога или „сливане с природата на Гуру“. Макар че за важността на духовния учител се говори на всички нива в Будистките учения, специално във Ваджраяна се набляга, че намирането и присъствието на квалифициран учител е необходима предпоставка за успешното изпълнение на практиката. Предназначението на Гуру йога е да пречисти и задълбочи взаимоотношенията между ученика и неговия или нейния учител. Представа се като една от предварителните практики и остава решаваща – всъщност нейната значимост нараства, докато практикуващият продължава през по-напредналите нива на Пътя на Тантра. Изграждането на отдаденост към Гуру и сливането на ума на практикуващия с неговия или нейния просветлен ум, по думите на Дилго Кхйенце Ринпоче, е „най-живата и необходима от всички практики и сама по себе си е най-сигурният и бърз път да постигнеш целта на Просветление.“⁴ Но какво всъщност е Гуру? Природата и важността на тази решаваща фигура е може би най-лесно разбираема в контекста на учението за Буда природата.

Често се казва, че развитието на ума към Просветлението е по отношение на двете натрупвания на заслуги и мъдрост. Те съответстват на двата вида Бодичита, относителна и абсолютна, които са всъщност практикуването на състрадание и мъдростта на пустотата. Казва се, че двете натрупвания заедно дават резултат в състоянието на Просветление. Въпреки това трябва да се разбере, че както се подчертава и в ученията, тази крайна цел на пътя не е съставена или измайсторена, не е нещо придобито. Може би по-правилно е да се говори за Просветлението като реализация или откриване на нещо ново, което вече е присъщо на самия ум. Това нещо, този „елемент“ е така наречената Буда природа. То е най-съкровената същност на ума, която остава и винаги е продължавала да съществува неопетнена от заблудите, замърсяванията и страданията на самсара. Шастрата¹ Утаратантра дава много илюстрации как Буда природата остава скрита, отдавна потънала

¹ Шастра - обяснение и коментар към по-кратка сутра

в забвение, в дълбините на дори най-заблудените и порочни същества. А дългата и постепенна еволюция на ума към Просветление в действителност се състои в отстраняване на воалите на замъгляване, създадени от карма и порочни емоции, които скриват това вътрешно съкровище – съкровището, което като парче чисто злато, скрито в земята, е вече съвършено, изпълнено с всички качества на Просветлението. Буда природата, природата на ума, не е повлияна неблагоприятно от Самсара, нито усъвършенствана от постигането на Нирвана.

Когато осмисляме дългия процес, по който Буда природата се разкрива, важно е да помним, че, съгласно Будисткото учение, видимо външният свят и умът, който го наблюдава, не са две напълно отделни сфери. Те са неразривно свързани. Накратко, явленията, които съществата възприемат, са тясно свързани с вътрешното състояние на техния ум. И това до такава степен е вярно, че често се казва, че светът е „творение на ума“. Когато умът еволюира и воалите на замъгляването, скриващи Буда природата, намаляват чрез развиване на позитивни мисли и действия, се откриват промени във външния свят. Знаците на Дарма се появяват.

В ранните етапи това може да бъде само забелязване на символи на учението за кратко: например молитвени флагове, рисунки на ступа, атрактивни изображения на Буда, интересни статии на Далай Лама и т.н. Постепенно интересът на човек към Дарма започва да се изразява все по-ясно и по всяка вероятност ще се състои срещата с учението. Човек ще срещне будистки практикуващи или учители и благодарение на тях ще бъде възможно да тръгне по Пътя и да се заеме с практиката. Нищо от това не се случва случайно. Появата на Дарма във външния свят и израстването или по-точно разкритието на Буда природата от вътре по-скоро съответстват един на друг както отговора на ехото. Накрая, след дълъг период на подготовка (която може да продължи в много животи) ще дойде времето, когато истински квалифициран Гуру, надарен със съвършена реализация и просветлени умения, ще се появи в обкръжението на ученика. И благодарение на духовното предразположение, породено от голям запас от

положителна енергия на заслуги, последователят ще бъде в състояние да възприеме в по-голяма или по-малка степен същността на такъв учител, такъв какъвто той или тя е в действителност. По-късно, когато помраченията бъдат премахнати в по-голяма степен, състраданието и благословиите на учителя и чистата искрена отдаденост на последователя ще се срещнат и тогава ще дойде моментът, когато учителят ще може да посочи директно, а ученика ще бъде в състояние да разпознае за пръв път истинската природа на ума, Буда природата. В такъв контекст, тази Буда природа се нарича също и вътрешен или върховен Гуру. Както Дилго Кхйенце Ринпоче казва:

„На абсолютно ниво учителят е в едно със самата природа на нашия собствен ум, която е самата същност на Просветлението, Татагатагарба... Чрез външния или относителен учител и неговите важни инструкции ние можем да достигнем до осъществяването на вътрешния или абсолютен учител, което е самата осъзнатост.”⁵

Може да се каже, че появата на такъв автентичен учител във възприятията на ученика е крайното и най-съвършено проявяване на Буда природата на ученика, проектирана във външното преживяване. То е кулминацията на дълъг процес на сближаване, в края на който външният и вътрешният Гуру съвпадат. Това е момент на откровение, когато ученикът вътрешно разпознава природата на ума, а външно преживява спонтанно, непресторено убеждение, че неговият или нейният учител е наистина Буда. Лицето на вътрешния Гуру се е разкрило и умовете на учител и ученик се сливат неразривно. Има много описания на тези необикновени събития, които могат да се открият в живота на велики практикуващи от миналото.

За Нингмапите Гуру Ринпоче е архетипът на такъв учител, „съвършеният учител”, който е способен да преведе ученика направо в състояние на Просветление. В конкретния случай той е нашата собствена Буда природа. Йеше Цогял казала веднъж: „Медитирай върху Гуру като сиянието на твоята осъзнатост”⁶. Без съмнение затова Гуру Ринпоче се появява в света като такава чудесна фигура, изцяло надминаваща

ограниченията на обикновените хора. Той събира в себе си всички просветлени качества на самопроявяващата се мъдрост, нашата Буда природа, която винаги присъства отвъд пределите на пространството и времето. Както Гуру Ринпоче заявява на цар Трисонг Децен в биографията на Йеше Цогял:

„От Лotosовото поле на Велико Щастие,
Без място и посока, нигде съм.
Светлинна сфера, ваджра тяло, реч и ум
на Амитаба, отвъд рождение и смърт,
Дошъл връз чашката на лотос, изначален и несътворен,
Необятен, плаващ по океанска шир.
Оттам съм аз.

Баща и майка нямам, без линия и потекло.
Чудесен и самовъзникващ,
Не съм се раждал и никога не ще умра
Аз съм Просветленият, аз, Роденият от Лотос.”⁷

Може някои хора, които се чувстват привлечени от Будизма, още да не са срещнали напълно квалифициран учител. Други, за които тази среща вече се е случила, може да имат нужда още да усъвършенстват начина, по който искат да възприемат учителя си, до положението, когато взаимоотношенията учител-ученик станат смислени по начина, по който се опитавме да ги опишем. Докато това се случи, се окуражава практиката на Гуру-йога, използвайки Гуру Ринпоче като подкрепа при медитацията. Тази техника се състои във визуализация на Гуру Ринпоче, призоваване на присъствието му, молитви и рецитиране на мантрата му, визуализация как получаваме благословията му и сливаме ума си с неговия в състояние на ясна, неконцептуална осъзнатост.⁸

Ако практикуващите имат достатъчно доверие в собствения си учител в настоящия си живот, възможно и наистина много ефективно е да се практикува този вид йога във връзка с него, визуализирайки го както

изглежда в обикновения живот. Но този вид доверие, напълно неопетнено и от най-малкото колебание, е особено рядко. В повечето случаи човек се окуражава да визуализира учителя си под образа на Гуру Ринпоче с мисълта, че те са неделими. Правейки това се твърди, че помраченията и съмненията, които действително ни пречат да възприемем (различно от това просто да вярваме) учителя ни като Буда, се премахват. На последно място, но не и по значение, е важно да помним, че за практикуването на Гуру-йога често е необходимо медитаторът също да се визуализира в екзалтирана форма, като например Йеше Цогял, появявайки се във формата на Ваджра Йогини.⁹ Причината за това е, че Гуру-йога е вид медитативна визуализация на срещата на перфектния учител и перфектния ученик, какъвто току-що описахме: крайната среща, при която Буда природата, вътрешният или върховен Гуру, се разкрива и разпознава.¹⁰

Тъй като Гуру Ринпоче заема централната роля в практиката Гуру-йога, е лесно да оценим значението на 7-редовата молитва, великото и силно призоваване, което неизменно води до присъствието на Гуру. То не е обикновена формула, а възниква, като и самият Гуру Ринпоче, от друго измерение. Така както Гуру Ринпоче е възникнал чудодейно, без нужда от човешки родители, се твърди, че също и 7-редовата молитва се е появила спонтанно без посредничеството на човешки създател. Това е „естествен резонанс на неразрушимата върховна реалност“. Дакините били първите, които са я чули и използвали, и те я предали в човешкия свят, когато е имало нужда.

Гуру-йога (когато се основава на Гуру Ринпоче) и 7-редовата молитва са неразривно свързани. И както Гуру-йога практиката е от решаващо значение за всяка стъпка по пътя на Ваджраяна, така и 7-редовата молитва съответства на всички нива на практиката. Външно тя отбелязва раждането и произхода на Гуру Ринпоче, празнува неговото осъществяване и моли за неговата благословия. Вътрешно всяка нейна дума се явява силно наситена със значение, което обединява в концентрирана форма цялата Ваджраяна. Седемредовата молитва е като прекрасно, многофасетно бижу, което

получава и съхранява вътре в себе си светлината на целия Път, като я разпръсква обратно с искрящ блясък.

Относно произхода на този коментар Мифам споменава в края му за събитие, което задействало рязката поява на скритото значение на молитвата в неговия ум. Ние навярно никога не ще узнаем какво е провокирало това внезапно божествено явление, но е интересно да отбележим, че езикът който Мифам използва, ни внушава, че коментарът сам по себе си не е просто съчинение, а скъпоценно учение, или „съкровище от ума“, или Гонгтер. Ако това е така, самият текст е учение от самия Гуру Ринпоче, скрито много отдавна в ума на неговите ученици, откъдето е било предназначено да възникне, когато необходимите обстоятелства се появят, без да е необходимо да се откриват традиционните жълти свитъци или някаква друга материална подкрепа.^{[11](#)}

Красотата и дълбочината на този прекрасен текст са неоспорвани. Каквато и да е природата на неговия произход, той е написан с изискаността и яснотата, които са отличителен белег на всички трудове на Мифам. Въпреки това, той е труден текст за преводача, най-вече защото съдържа много цитати от тантрите, които са известни с изтънчената неуловимост на стила си. Ние направихме всичко възможно да съхраним значението на тези цитати, консултирайки се с вещи авторитети винаги когато имаме възможност. И въпреки многото усилия, има някои текстове, чието значение убягва от познанията на нашето съзнание, разбира се може би ще има и други неразбрани, без да сме го осъзнали.

БЛАГОДАРНОСТИ

За изготвянето на този превод бихме желали най-напред да благодарим на Тулку Пема Вангъял Ринпоче, който, както и в много други случаи, ни показва своята неоченима доброта, предавайки ни и обяснявайки ни този текст! Задължени сме също на Джигме Кхйенце Ринпоче за основната подкрепа и насърчаване, както и на Кенчен Пема Шераб, от чието велико учение за пореден път имаме нужда. Излишно е да казваме, че

всички наши грешки и неумение да предадем съдържанието и стила остават изцяло наши.

Този текст беше преведен от Хелена Бланкледер и Уулстан Флетчер от преводаческа група Падмакара. Благодарим на Дженифър Кейн за нейното сътрудничество във въведението на преводачите!

БЕЛИЯТ ЛОТОС

Хум

В северозападната страна на Орджен,

В цветното сърце на лотоса,

Великолепен, усъвършенствал своите постижения,

Ти си известен като Родения от Лотос.

Заобиколен от своите многобройни Дакини,

Следвайки по твоите стъпки,

Се моля да дойдеш, за да предадеш своята благословия.

Guru Padma Siddhi Hum

ПРОЛОГ

Namo Guru Padma Manjushri Vajra Tikshnaya

Притежателят на Ваджрата,
Ти си всички Буди от трите времена,
Владетелю във Езеро роден,
Яви се ти като сияние в света,
Безсмъртна мъдрост въплъти, Повелителю на Видиядара,
О, славни Падмакара,¹
Аз скитника те моля за закрила!

Лотосът на моето сърце, с тройна вяра надарен,
Към Зорницата на победител най-могъщ е устремен
И разтваря се от неговата славна благодат.
Тълкованието му като капки медена роса
Излива своята сладост и всички възжелания насища!

От всички молитви към великия и славен учител на Одияна²,
въплъщение на всички Буди от миналото, настоящето и бъдещето,
призоваването, съставено от седемте Ваджра стиха е върховно. То
възникнало спонтанно като естествен резонанс на неразрушимата крайна
реалност и е огромна съкровищница, пълна с благословии и постижения. В
саданата върху Седемредовата молитва от Дарма съкровищницата на Пема
Гарванг Чиме Юндрунг Лингпа³, Гуру Ринпоче заявява (към цар Трисонг
Децен и неговите приближени):

Аз, Лотосът поддържащ всичко,⁴
Вглъбен бях във простора изначален и обширен,
И призован от Ваджра звук, игра на крайната реалност,
Самовъзникваща мелодия в седем реда,

Надигнах се тогава във величието безгранично на Самбогакая,
Разкривам Будите на всепроникващи пространства,
Дарен с петорна увереност.⁵

Тогаз петте велики майки от върховния простор
Със седем редовата песен те мен призоваха,
Да изявя дела за благо на съществата,
И в цвят на лотос, извисен върху стъблото,
В океана млечно бял на блаженството върховно,
Аз се проявих,
Познат бях като Тодренг, със черепната огърлица,
В петорен линидж,
С житие и дело отвъд въображаеми представи.

Стотици милиони Дакини на мъдростта
Във хор повикаха ме те,
Доктрината на Тайната Мантра да разпространя,
Умоляван с песен седемредова така
Да дойда в този свят,
В полето, което Шакямуни облагороди.

В земята на Орджен, люлката на мантри,
В езерото Данакоша, върху прекрасен лотос, разцъфнал върху стъбло,
Дойдох аз от полето на блаженство.
Познат съм като „Ваджра в езеро родена”.
Чудеса невъобразими аз разкривам
С безкрайните си чудни форми.

На даки и дакини от езерото аз
Скрит смисъл на върховно тайно знание разкрих:
Сто милиона тантри, агами и упадеши
От на Падма магическата мрежа,
На живите и идните във полза,
Според наклонностите им различни.
Учения пречистих аз и съхраних,
В садани по мен самия, Гуру –
Трите корена аз въплъщавам.

Тез садани коренят се в молитвата от седем реда,
В Основата тези редове
Към седем вида съзнание насочват⁶;
По Пътя те представят
Седемте клона на Просветлението⁷;
И когато Плодът е узрял, те са усъвършенствани,
Като седемте свещени богатства на върховното.⁸

И ако тъй просто вий мен призовете,
С тази мелодия на Ваджра звук,
Аз, Падма, непременно ще се отзова.
С благословия и упълномощение
На велика изначална мъдрост аз ще ви даря.
И множеството Божества
От трите корена кат облаци ще се сберат,
Постижения обикновени и върховни безпрепятствено ще предадат.

И ще съм с вас наяве или в медитация,
Или във нощните видения на сън.
Във вихри на дъги светлинни, с уханье на сладки аромати.
В звука на полъха небесен и нежното потропване на дамару.
Ще напоя с благословии ваш'то тяло, реч и ум,
С мигновено осъществяване ще бъдете дарени,
По силата на вашата осъзнатост.
Осем вида горди духове на вашто слово ще се подчинят.

Дарявам силата на моята благословия,
На всички вас, свързани с мен,
И бързо ще постигнете състояние на Видиядара,
И никога не ще се разделите с мен, Родения от лотос.
Самая!

Трите корена олицетворявам аз,
От езеро възникващата Ваджра форма
Като мрежа на магически прояви.

Ако се молите на мен, според стремежите ви аз
Ще дам и съответстващите постижения.

Заради вас, царю и поданици вие,
И заради моите ученици в бъдни дни,
Учение с любов аз давам за същността на моето сърце.
Във тайна, като съкровище ще бъде скрито.
В зли времена, мой ученик ще се яви;
Тогава, надарен със мъдрост,
Със силата на молитвата на Вайрочана,⁹
Той ще разкрие този метод за укротяване на съществата,
Озарен със символи от светлина.
Така на шир и дълж ще се разпространи
Този извор в помощ на всички скитащи се,
Самая!

Както е записано в историята ѝ, Седемредовата молитва е известна
като призоваване, използвано от Ваджра Дакините, за да поканят Гуру
Ринпоче на своите свещени празненства.

Освен това, някога много отдавна, петстотин не будистки учители,
експерти по граматика и логика, се събрали в славния манастир на Наланда
да сложат край на Буда-Дарма. Като се оказало, че будистките учени не могат
да ги оборят, Дакини Върховен Мир се появила пред повечето от тях в
сънищата им и ги увещала със следното пророчество: „Как може *вие* да
победите не будистите?“ – извикала тя, „Ако не призовете моя брат Дордже
Тодренгцал, който сега обитава земята на Тъмното Гробище, ученията на
Буда ще бъдат напълно заличени.“

„Но пътят към това място е много труден!“ – казали те. „Ние не можем
да го призовем“.

„Качете се на покрива на храма!“ – казала Дакини, „и пригответе
голямо дарение! Запалете благовония и свирете музика и с дълбока
увереност се молете заедно, както аз ще ви науча!“

Учените рецитирали 7-редовата молитва, на която ги научила Дакини, и в този миг Гуру Ринпоче се появил от небесата пред тях. Заставайки начело на петстотинте учени, той показал превъзходство пред петстотинте не будисти с разсъждения и обръщайки се към авторитета на свещените книги. После, когато се стигнало до съревнование по чудодейна сила, Дакини с лице на лъв дала на Гуру Ринпоче кожена торбичка и му казала да покори езичниците. Паднала мълния и всички не будисти, които имали зли намерения, били унищожени, а останалите се обърнали към Буда Дарма. Така 7-редовата молитва била разпространена на шир и дълж.

Когато в по-късни времена Гуру Ринпоче дошъл в Тибет и установил учението на Буда там, той дал тази молитва на царя и неговите поданици, които имали кармичния късмет да я получат. Той бил наясно, че в следващите поколения няма да има нито едно скрито учение или съхранено Дарма съкровище, в което да не присъства 7-редовата молитва. И до ден днешен тази молитва е велико съкровище на автентични благословии и постижения.

Накратко, тази молитва може да бъде разглеждана на три нива. Външно е обяснен буквалният смисъл; вътрешно са обясненията за скритото значение на Ваджра думите; накрая е дадено обяснение как тази молитва е помощно средство по пътя.

ОБЯСНЕНИЕ НА ВЪНШНИЯ, БУКВАЛЕН СМИСЪЛ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА

„Аз, учителят от Одияна, възплъщението на всички Буди от трите времена, съм неделим от Самантабадра, самопроявяващата се изначална Дармакая, която е напълно освободена от самото начало. В простора на Дармакая аз присъствам естествено и спонтанно като Самбогакая в петте линиджа. И естественото сияние на Самбогакая се проявява като невъобразимата проява на Нирманакая. Това е сферата на Будите и никой друг.“

Както този текст с Ваджра думите на Гуру Ринпоче показва, проявленията на трите каи на Гуру са безкрайни. В тези земи на Буда Шалямунни, в нашата трихилядна космическа система, наречена Издръжливост,¹⁰ в нейните стотици милиони чисти земи и във всеки от шестте свята или състояния на съществата в тридесет и шестте вселени, разположени отгоре, отдолу и в четирите главни посоки, Гуру Ринпоче се появява в разнообразни проявления от различни форми и с различни имена. В нашия свят на Джамбудвипа той има осем проявления,¹¹ двадесет други различни проявления и т.н. заедно с немислимо множество второстепенни излъчвания. И така той разпространява ученията на Буда. В днешно време той се проявява в три форми,¹² в горното, средното и долното ниво на двореца на Лотосовата светлина в Медно-оцветената планина в сърцето на земята на Чамара. Различни проявления на Гуру Ринпоче, познати с различни имена, обитават всяка една от двадесетте и една страни на демони, които обграждат този регион. Накратко, както сферата на Дармадату е безкрайна, така също са и делата на Гуру Ринпоче.

Той се е появявал също и по време на живота на Будите от минали епохи и се казва, че и в настоящата ера, която е в милостта на Буда Шалямунни, негови прояви са били и все още са много от учените и осъществени същества в Индия и други места. Той е дарил всички носители на ученията със своите благословии и указания. В Индия, Китай, Шамбала,¹³

Индонезия и други светове неговите проявления работят усилено в полза на Учението и съществата.

В Тибет Гуру Ринпоче е оставил следа във всеки регион, благословил е цялата земя. Той е скрил много дълбоки Дарма учения и предсказал бъдещото им разкриване в различни векове. Той поставил под Ваджра клетва боговете и духовете и дал обещания за бъдещето, казвайки, че докато Буда Дарма е съхранена, неговите излъчвания ще защитават земята и хората на Тибет. Той поверил страната на защитата на дванадесетте богини Тенма, опазвайки ги по този начин от нахлуването на тези, които не следвали Дарма. И в бъдеще, когато бъдат нападнати от варварски войски, ще се случи както е предсказал Такшам Самтен Лингпа в тайно пророчество: "Аз, Падмасамбава, ще нося името Раудра Чакри¹⁴ и с моите двадесет и пет ученика, повелител и поданици, аз, царят на Линиджа, ще предвождам моята армия." По този начин той предсказал, че ще покори варварите и разпространи ученията на Тайната Мантра. Гуру Ринпоче също пророкувал, че повече от не сектантските носители на старата и новата традиция в прохладната земя на Тибет ще бъдат неговото излъчване. Той разкрил лицето си и дарил неизброими благословии и инструкции на мнозинството обучени и осъществени свети същества. Това ясно се вижда в биографиите на всеки от тях.

Гуру Ринпоче също казал, че в бъдещето, когато Майтрея ще бъде Будата на този свят, той самият ще се появи като Бодисатва. Той ще бъде учител на съществата и значително ще разпространи доктрината на Тайната Мантра. Всъщност той обещал да се появява по едно и също време с всеки един от Будите на тази щастлива Калпа. Той ще остане в своето безсмъртно, неразрушимо тяло от мъдрост, основата на неговите излъчвания, до тогава, докато тук има съзнателни същества. Той ще показва проявленията си така безгранично като пространството и времето, работейки за благосъстоянието на съществата от бъдещето. Както самият той е казал със своите Ваджра Думи:

„Като Падма съм известен, проявих се сам,
Излъчен от сърцето на Буда Амиитаба, безгранична светлина,
Сияние на речта на върховния Авалокитешвара,
Брат на Дакините и цар на Даките.
Аз съм делата на Будите от трите времена.
Велик Самантабадра, несравним Ваджрадара,
Аз съм и двете,
Могъщ и състрадателен, проявяващ се в моите сияйни форми,
Моите дела са мощни, в помощ на съществата, така както техните
нужди изискват.
Аз съм техният скъпоценен камък на желанията, изпълнението на
техните надежди.“

Гуру Ринпоче още казва:

„За тези, които са силни в преданата си вяра,
Аз съм по-бърз в състраданието от всички други Буди.
Докато трите свята на самсара от същества не се изпразнят,
Състраданието на Падмасамбава няма да се изтощи.“

Такива са невъобразимите подвизи на Гуру Ринпоче. Един от тях, както Седемредовата молитва описва, е начинът, по който той разкрива своята нирманакая със следните думи:

Хум
В северозападната страна на Орджен,
В цветното сърце на лотоса,
Великолепен, усъвършенствал своите постижения,
Ти си известен като Родения от Лотос.
Заобиколен от своите многобройни Дакини,
Следвайки по твоите стъпки,
Се моля да дойдеш, за да предадеш своята благословия.
Guru Padma¹⁵ Siddhi Hum

Молитвата започва с изричане на сричката **Хум**, която е самопроявилата се коренна сричка на ума на всички Буди. Тя призовава просветления ум на самия Гуру Ринпоче.

Джамбудвипа, този свят на нашето местонахождение на юг от космическата планина Меру, наброява шест основни области. От тях най-западният регион е страната на Видиядарите. Това е Одияна или **Страната Орджен** на Дакините, където върху **северозападната част**, или граница, се намира участък от вода с осем превъзходни качества и чиста от всяко несъвършенство. Това е езерото Данакоша. То е символ на пустотата, надарена с върховни качества, царицата на абсолютния простор. Това езеро е съвършено във всеки един смисъл, както е очевидно дори за възприятията на обикновените хора. То е изпълнено с лотосови цветове, като най-големият от тях, който расте в центъра, е **лотос** с изключителна красота по отношение както на венчелистчетата, така и на **плодника**¹⁶ си. От самото **стъбло** на това цвете израстват други лотоси, като общо наброяват пет. Всеки е с различен цвят, отговарящ на петте просветлени линиджа и петте мъдрости. Лотосът в средата е червен и обозначава Линиджа на Лотоса.

Никога несекващият възел¹⁷, скъпоценното и безупречно съкровище от сърцето на Буда Амиитаба, е изпълнен със сричката Hri, блестяща със светлината на петцветни лъчи. Това е есенцията на всички благословии и качества на трите тайни на неизброимите Буди от минало, настояще и бъдеще. Когато настъпи моментът Гуру Ринпоче да работи в полза на съществата, безброй Буди и Бодисатви от десетте посоки разпръскват цветя, докато Даките и Дакините заедно със защитниците и пазителите на полетата на Буда изпълняват Ваджра танци и чантят Ваджра напеви. След това, за да донесат радост и облекчение на съществата от трите измерения на съществуване, сричката Hri слиза върху плодника на червения лотос в центъра и се трансформира в царя на Видиядарите – Великия и безстрашен Гуру, който няма равен на себе си в трите свята и който е благороден, с много изключителни качества на величие. Със неизброимите си заслуги цялото му тяло е извор на ползи за съществата¹⁸; чрез своите учения, той им помага с

речта си, а чрез своя ум им помага с мъдростта на своята осъзнатост. С невъобразима, чудодейна сила той води съществата към освобождение.

Той се разкрил в самопроявена безупречно чиста форма, украсен с основните и второстепенни белези на Просветлението. Той бил овластен като син на цар Индрабути, но по-късно се отказва от царуването и приема живота на йоги, практикуващ в осемте гробищни полета, където практикувал безграничните учения за външните и вътрешните колесници¹⁹. Историята на неговия живот и дела е отвъд въображението. Той показва илюзорни осем проявления. С непобедима сила той унищожил демони, ракшаси и зли духове и подчинил на своята сила горделивите и надменни духове в света. Той повел много същества по пътя на Великата тайна, която ги води до зрялост и освобождение. Той е обект на най-чудни хвалебствия във всеки от трите свята. И когато четем за **удивителния**, изумителен живот на Повелителя, Втория Буда, който е описан в заслужилите доверие писания на кама и терма трансмисиите, ние сме одухотворени с вяра в него. Освен това, не само е извършил тези велики подвизи на общи постижения, но той също така е съвършено и изначално просветлен: **постигнал е върховни умения**, състоянието на единение на Великия Ваджрадара. И е **известен като роден в лотос** в неизброимото множество на безкрайните полета на Буда.

Ние го разпознаваме заедно със свитата му като олицетворение на Трите Убежища, абсолютното убежище без заблуда, на което можем да се молим с пълно доверие. Този върховен видиядара, най-велик от великите, се обслужва от изключителните последователи на Тайната Мантра. Заобиколен е в кръг от много даки и дакини, безкрайно многобройни като семената в отворената шушулка на сусама. В действителност той е заобиколен от безграничен океан от божества от трите корена и защитници. Но тъй като този антураж е само илюзорно изражение на мъдростта на Гуру Ринпоче, който помага на съществата в съответствие с нуждите им, той и свитата му не са отделни по природа и са общ обект на нашата смирена молба.

С пълно доверие ние се молим на Гуру Ринпоче. С искрен копнеж и непоколебима вяра в неговите възвишени качества, които са като

скъпоценни камъни изпълняващи желания, ние изразяваме своето доверие с думи и дела чрез молитви и прострации. Знаейки, че това убежище не е измамно, ние отсяваме нещата от този свят като безполезна плява и със целенасочена вяра и доверие, ние **следваме по стъпките** на Гуру Ринпоче, **практикувайки** без прекъсване. Ето защо ние се обръщаме към него, изричайки:

„Истински, неизчерпаем Повелител на безгранично състрадание, точно в този момент не се отвръщай от нас и всички като нас, които се давят в океана на трите страдания.²⁰ **Ела и ни дай от своите благословии.** Като алхимик превърни желязото в злато: благослови с трите невъобразими тайни на твоите просветлени тяло, реч и ум обикновените тяло, реч и ум на всички нас, които имаме надежда в теб и се стремим към твоята защита. И от Медно-оцветената Планина – или от която и да е естествена нирманакая просветлена земя, където пребиваваш²¹ – ела с великата си умелост от състрадание и бъди с нас.”

След като така сме призовали благословиите на Гуру рецитираме мантрата му.

„**Гуру**” е този, който е „изпълнен със съвършени качества”, ненадминат учител.²² **Падма** е първата част от името на Великия учител от Орджен, докато **Сидхи** се отнася за върховните и обикновени постижения, които са нашата цел. Накрая с Хум ние призоваваме скъпоценния учител, умолявайки го да предаде постижения.

Ето така се молим на Великия учител от Орджен, въплъщение на всички Буди. Първият ред от молитвата представя мястото на рождение; вторият ред, начинът, по който се е родил; третият показва изключителната природа на неговото величие; а четвъртият конкретно посочва действителното име на Гуру Ринпоче. Петият ред набляга на свитата на Гуру, Даките и Дакините, на които ние също се молим, но които всъщност не са друго, а израз на неговото състрадание, което помага на съществата в съответствие с техните нужди. Шестият ред ни показва как трябва да се молим. След като сме съзрели качествата на Гуру, ние обръщаме сърцата си

към него и се молим с непоколебима вяра, изразявайки своето доверие и по двата начина – и физически, и вербално – копнеж окончателно да станем неразделни от него. Седмият ред заедно с мантрата показва, че при такова призоваване нашият ум е благословен и ще стигнем до постижение. Ако имаме доверие и се молим на Гуру Ринпоче, който пребивава в безсмъртното тяло на мъдростта в естествено нирманакая тяло в просветлените земи, то благословиите на неговото състрадание веднага и със сигурност ще проникнат в нас.

В „Седемредовата сърдечна същност“²³, текст-съкровище, разкрит от Гуру Чьокий Уангчук, Гуру Ринпоче сам описва начина, по който трябва уверено да се молим на него:

„Покланям се с почит на идам божеството!

Ако ти, мое благородно дете, щастливо потомство на бъдещия век,
Приемеш мен, Повелителя на Орджен, за свое убежище,
Остани в уединение и нека сърцето ти се изпълни
С печал за този преходен свят.
И това е повратна точка – бъди отегчен от самсара,
Дари ми своя ум, своето сърце, жизнеността на твоето същество.
Отнасяйки се към мен, Повелителя на Орджен,
Като този, при когото да почива твоята надежда, съвършеното
убежище,
Разчитай на мен във всички свои надежди и скърби,
Без нужда от благосъстояние, без нужда от дарения и похвали!
Само с отдаденост във тяло, реч и ум
Ме призови с тази молитва от седем реда:

„Хум

В северозападната страна на Орджен,
В цветното сърце на лотоса,
Великолепен, усъвършенствал своите постижения,
Ти си известен като Родения от Лотос.
Заобиколен от своите многобройни Дакини,

Следвайки по твоите стъпки,
Се моля да дойдеш, за да предадеш своята благословия.
Guru Padma Siddhi Hum“

По този начин ми се моли отново и отново
С дълбоко доверие и сълзи в очите си.
И когато със силата на вярата изчезнат мислите в ума ти,
С „ХА!“ издишай и се успокой до състояние на бистра яснота,
Наблюдавай без разсейване свободната и неопетнена чистота!

Каква нужда има да се казва, че аз защитавам
синовете и дъщерите, които се молят така!
Те стават потомци на Будите от трите времена.
Със сила от осъзнатост, придобита в техните умове,
Тяхната концентрация почива в стабилна мощ и мъдрост разцъфтява.
Със силата на велики и самовъзникващи благословии,
Те ще съзреят;
Те ще прогонят страданията на съществата и ще бъдат техни пазители.

Трансформирали себе си,
Те ще променят също и преживяванията на другите,
И по този начин ще изпълнят делата на Просветлението.
В тях всички качества ще бъдат свършени.

Нека синът на сърцето ми срещне и изведе наяве
Този могъщ инструмент за съзряване и свобода
До състоянието на великото Просветление, Дармакая.

Седемредовата молитва, практиката, надарена с изключителни
благословии, е изключително дълбока. Нека тази тайна инструкция,
съкровището на моето сърце, бъде открита от Чьокий Уангчук,
състрадателен и мъдър.

В съответствие с тази инструкция ние трябва да визуализираме
върховния Цар на Лотоса ясно и постоянно в небето пред самите себе си,
седящ върху безупречен лотосов цвят в езерото Данакоша в страната

Орджен, придружаван от своята свита от Даки и Дакини, толкова неизброима, колкото са семенцата в сусамова шушулка. Това представлява фазата на доближаване. Да се молим предано на Гуру Ринпоче със стремежа да постигнем трите ваджри²⁴ в нашето тяло, реч и ум е фазата на близко доближаване. Тези две практики (доближаване и близко доближаване) представляват етапа на генериране.

В заключение, както металните частици се привличат от магнита, така безброй Буди и Бодисатви, обитаващи в десетте посоки, идват и се разтварят в Гуру Ринпоче и свитата му. Те тогава се сливат в светлина, която след това се разтваря в нас. Това представлява етапа на постижение.

Абсолютната форма на пребиваване, основата, където ние и Гуру Ринпоче изначално сме неделими, а именно самовъзникващата изначална мъдрост, която не подлежи на движенията на аналитичните мисли – се нарича **Гуру**. Понеже заблудените възприятия сами по себе си са изначално чисти, пътят е освободен от всякаво усилие и плодът присъства спонтанно като лотос в пълен цъфтеж. Ето защо (самият път) се обяснява като **Падма** или лотос. Тъй като плодът не е нещо, което възниква на по-късен етап като резултат от практиката. В абсолютния простор, който е самовъзникващ и присъства спонтанно, изначалната мъдрост на самопроявлението е ясно (и вече) проявена. Това се обяснява като **Сидхи**, постижение. И макар че от гледна точка на концептуалните различия самопроявяващата се изначална мъдрост може да бъде класифицирана като основа, път и плод, те трите не са различни по природа. Това директно се възприема чрез самопознаваща се осъзнатост и се обозначава със сричката **Хум**. В практиката това се причислява към етапа на великото постижение. Двете стъпки на постижение и велико постижение съставляват практиката на етапа на съвършенство.²⁵

Значението на това е, че трябва да рецитираме Седемредовата молитва така, че никога да не се отклоняваме от практиката, в която етапите на генериране и съвършенство да са в единение. Първите пет реда описват визуализацията и това представлява фазата на доближаване. Шестият ред изразява вяра и доверие в Гуру Ринпоче и това е етапът на близко

доближаване. След това със седмия ред ние се сливаме неделимо с Гуру и това е етапът на постижение. Когато рецитираме мантрата с ума си, неделим от Гуру, ние виждаме изражението на великата Дармака²⁶. Това е етапът на великото постижение. Следователно, всичките четири етапа на доближаване и постижение са напълно завършени в тази молитва.

Ако полагаме усилия да рецитираме Седемредовата молитва (както е описано), определяйки предварително времето, което ще отделим на практиката²⁷, и ако сме последователни в усилията си, със целеустремено доверие и без да се поддаваме на разсейване, това определя етапа на доближаване. Когато започнем да усещаме ефекта от благословиите на Гуру Ринпоче, това е етапът на близко доближаване. Когато, получавайки знаци за осъществяване (било то в ежедневието, медитация или в сънищата си), продължаваме да сме усърдни в рецитацията на молитвата към Гуру, то това е етапът на постижение. Накрая, когато нашето тяло, реч и ум са благословени и осъзнаем, че Гуру и нашите умове са неделими, това е великото постижение.

И както е упоменато в текста от съкровището, открит от Нгари Ригдзин и озаглавен „Външната Садана на Видиядара, който въплъщава осемте Херука“²⁸:

Тази молитва в седем реда е изцяло достатъчен повелител.
Със силата на стремежа, ще видите лицето на Гуру директно.
Рецитирайте тази молитва седем или двадесет и един дни.
Постижения и благословии ще се излеят върху вас;
Вие ще бъдете освободени от всякакви препятствия!

И самият Гуру Ринпоче обещава със собствените си думи:

Ако с мелодия, изпълнена с копнеж, изпееш тези седем реда,
Призовавайки ме настоятелно с ударите на черепните барабани,
Аз, от Орджен, ще те благословя от славните планини на Нгайб
Като майка безпомощна да устои

На сълзите на любимото си чедо.
Вричам се в това или ще отида в ада!

В извънсписъчния текст „Гуру като обобщение на тайните“²⁹ Гуру Ринпоче казва:

На този ден от дните,
Десетия ден на месеца на маймуната, в годината на маймуната,
И на всичките десети дни на луната – във времена със сила като тези,
Изпращайки проявления аз ще запълня света,
Ще даря богато върховни и обикновени сидхи.
Ако посветите живота си за реализацията на Учителя,
Когато дойде времето на разтваряне,
Ти ще се разтвориш в моето сърце, сърцето на Гуру от Орджен.

В „Тайното ръководство за постигане на Гуру“³⁰ се казва:

Когато в етапа на генериране
В която и да е садана,
Медитираш ясно,
Аз ще бъда пред теб.
Когато правиш мандала
И предлагаш торма и съдържанието на даровете,
Не се съмнявай, аз ще дойда при теб.

В същия текст още се казва:

Медитирай върху Падмасамбава,
Въплътен във формата на светлина, не на плът,
И имай огромна увереност.

И още:

Аз ще дойда, неспособен да устоя,
Когато се молиш на мен, Родения в лотос от Орджен
С доверие и силни, отдадени молитви.
Аз ще дойда при теб.

И:

Отново и отново се моли по този начин на мен:

„В радост и скръб, сполука и беда,
В смърт и живот, в този и в следващия свят,
При всякакви обстоятелства и временни, и абсолютни,
В здраве и болест ти се моята надежда, сигурно убежище.
Няма друга надежда за мен.
О, Гуру от Орджен, ти който знаеш, аз ти вярвам!”

И:

Постигайки мен ти постигаш всички други Буди.
Ще видиш всички други Буди виждайки мен,
Защото аз съм въплъщение на всички сугати!

И:

Аз съм с тези, които имат сърца, изпълнени с доверие,
Аз ще бъда завинаги неделим от тях.

И:

Докъдето се простира пространството,
Толкова живи същества има там;
Докато продължава кармата и замърсяванията,
Толкова бързи ще са и моите дела.

В „Бележките върху практиката на Гуру като събиране на тайните”³¹ е
написано:

Ако желаеш бърз завършек на двете натрупвания,
Постигане на най-върховната цел,
Тогава – по-добре отколкото тантрите и техните коментари
за резултатния път на Ваджра Колесницата на Тайната мантра –
Медитирай върху Гуру!

По същия начин „Тантра Извор на Нектар”³² гласи:

Сравнено с медитациите върху сто хиляди божества,
Медитацията върху единствения Гуру е върховна!

И „Призоваването на десетия Ден“³³ – скъпоценен текст на Ратна Лингпа, съдържа следните думи на Гуру Ринпоче:

Чрез мен, Роденият от лотос,
И чрез моите добродетелни мисли за доброто на другите –
Ще се появят откриватели на съкровища, проявления в различни
времена
И ще се появят дълбоки съкровища...

Накратко, отвъд всякакви концепции са моите способности за полза на
съществата,
Добротата на учителя от Орджен не е малка, а велика.
Всеки регион има своето висше и свято място,
Паметник на Орджен.
На всяка граница ще има ценна находка.
Това също ще бъдат знак за спомена за Орджен.

По същия начин се твърди, че различните ритуали и практики за
покоряване на атаките на злите сили, които се извършват във всяко село от
монаси и светски практикуващи на Тайната мантра – тези също са паметници
на учителя от Орджен. И в текста още се казва:

Казано накратко, моят начин да съм полезен е невъобразим,
И всички ще бъдат монумент на мен - Гуруто от Орджен.
В идни времена, когато хората за мен копнеят,
И мислят със жадуваща любов за мен,
Ето, аз ще бъда на тяхна страна.
И всички, които на десетия ден от нарастващата луна
Си припомнят за мен и ме споменат,
Те и аз никога не ще се разделим...

Аз съм Падмасамбава; Аз не изричам лъжи,
И така, вие, които сте отдадени на мен, бъдете щастливи...

На цар и поданици, на моите последователи в Тибет,
Аз казвам, че на десетия ден от нарастваща луна
Се вричам аз самият да дойда,
И Падмасамбава не ви заблуждава...

И когато се молите със седемредовото призоваване,
моите благословии се изливат като непрекъснат поток,
и когато завалят благословиите ми и медитацията ви пламти,
знайте, че това е знак, че аз присъствам...

И така, за мен всъщност няма идване и отиване.
Ти ме срещаш, когато твоята карма и помраченията ти
И двете са пречистени.
Съгласно молитвите и относителните възприятия
На онези, които обучавам,
Аз действително пребивавам в земята на Ракшасите.

Но тъй като потокът на моето състрадание не секва,
Аз присъствам постоянно за този, който вярва в мен...

И така на десетия ден от месеца,
Призови ме пламенно,
Знаейки, че си попаднал в самсара.
Дай ми своя ум, своето сърце и цялата жизненост на съществото си.

Това са само някои от неизчерпаемите Ваджра обещания на Гуру
Ринпоче. Има още много.

В „Епопея на Падма“³⁴ Гуру Ринпоче се обръща към принцесата по
следния начин:

В тази величествена земя, която Буда облагороди,
Проявленията на учителя са пред всяко същество.
В минали епохи аз бях Амиитаба, Повелител на Безграничната Светлина,
А на върха на Потала – Повелителят който вижда,³⁵
и Падмасамбава от езерото Данакоша.

Аз само изглежда, че имам тези три идентичности,
Те всъщност са винаги неделими една от друга.
Самантабадра в Дармадату,
Великият Ваджрадара в земята на Тежкото украшение,
Всемогъщият на Ваджра трона³⁶:
Всички неделими, всички по природа Падмасамбава, мен самия.
Моите благословии, които постигат ползата за съществата, са велики и
прекрасни...

Моите две натрупвания са завършени, всички качества са съвършени.
Аз съм най-великият от наследниците на Будите,
Моите възплъщения са невъобразими,
Които във всички времена, в настояще, минало и бъдеще
Издигат и забиват знамето на Учението в десетте посоки.

В края на съветите, предадени на Цогял от „Молитвата в седем
глави“³⁷, Гуру Ринпоче заявява:

Аз съм благословен от всички Буди от Дармакая, упълномощен от
всички Буди на Самбокая и по повеля на всички Буди от Нирманакая
трябва да разпространявам Доктрината на Буда в южния световен
континент и да водя съществата с учения за резултатния път на Тайната
мантра. С тази цел:

Върху стъблото на лотос в скъпоценно езеро,
Аз се проявих в самовъзникваща, излъчена форма.
Ето защо всички тези, които са украсени с карма и надарени с вяра,
Ме призовават с дълбок и непоклатим копнеж.
Чрез техните молитви, които осъществяват връзката
Между двете – причина и следствие,
Моята любов към тях е по-бърза от любовта на другите Буди.
И така, Цогял, моли ми се непрестанно – с вяра.

Когато в „Епопея на Падма“ Гуру Ринпоче е умоляван от принцесата,
той отговаря: „Резултатите се придобиват в зависимост от естеството на

молитвите. Моли се на мен. Така твоите нужди и желания ще бъдат задоволени.“ В „Ръководство за Постигане на Гуру”³⁸ е написано:

На десетия ден от месеца на маймуната, годината на маймуната,
Във всеки регион на Тибет,
Аз, от Орджен, ще се появя.
И това е сигурно, моят обет и обещание.
На всеки десети ден от луната аз ще идвам,
И Тибет ще бъде изпълнен с моите въплъщения.
Това е моят свят обет. Роденият от Лотос не е способен да вкара в заблуждение.

Насочете ума си към мен, всички вие, които имате доверие.
Направете торма като блестящ скъпоценен камък, украсете я с благовонна пръчица,
И ме призовете с музика и звука на черепните барабани.
Рецитирайте Седемредовата молитва, призовете ме с пламенна мелодия.
И от върха на Нгайяб, аз от Орджен,
Като майка, която е безсилна да устои
На плача на любимото си дете,
Ще дойда, дарявайки моите благословии.
Това е моят обет и ако не сполуча, ме очаква ада.

Гуру Ринпоче е дал много такива сигурни Ваджра обещания.

В четвърта глава на текста, открит от Ратна Лингпа – ”Безценното съкровище на устната трансмисия”³⁹, в съветите, отправени към Йеше Цогял, се казва:

От време на време ходете на красиво място, планински връх или закътана долина и се молете на мен на глас силно, все едно още малко и главата ви ще се пръсне. Изпълнени с доверие, позволете умората от самсара и копнежът за освобождение от нея да се влеят във вас, докато от очите ви не бликнат горещи сълзи. Това е решаващо важна

инструкция дотогава, докато се изчисти голяма част от вашите кармични помрачения. Медитативните преживявания ще възникнат по естествен път.

В историческата част на „Яростният Гуру“⁴⁰ – скъпоценният текст на видиядара Тердаг Лингпа, се отбелязва, че Гуру Ринпоче казва:

Ако желаеш бързи постижения и специални благословии,
Прави дарения и медитирай върху мен, Роденият от Лотос.
И така, както всички нужди и желания спонтанно се сбъдват,
За тези, които са се помолили пред камъка на желанията,
Точно така безброй Буди ще те благославят и пазят като тяхно
единствено дете.
Обвързаните с клетва и Дакините ще изсипят върху теб дъжд от
постижения;
Гордите демонични духове по света ще слушат твоята повеля;
Твоите собствени непринудени дела ще бъдат извор за освобождение
на всички живи същества.
Оповавайки се така на мен, това носи такива ползи.
Отхвърли съмненията си, бъди усърден в практиката!
О царю и поданици, ако сте се поддали на заблудата,
Тогава Падмасамбава наистина е безсилен!

Всички тези непогрешими обещания трябва де запазим в сърцето си. Трябва да приемем Гуру Ринпоче като нашия изпълняващ желанията скъпоценен камък, въплъщението на всички убежища, което удовлетворява всички нужди. И трябва да считаме това върховно призоваване чрез Седемредовата молитва като наша основна практика, рецитирайки я със стабилна балансирана увереност, нито много напрегнато, нито много вяло. Както се казва в „Кристалната Планина“ (тантрата на просветленото тяло от „Същността на Мъдростта на Гуру“⁴¹):

Върху безупречното езеро и изпълнения плодник
Седи Падма Ваджра Цал, неопетнен от човешко раждане,
И до него Мандарава, даряваща блаженство царица.

Като средства и мъдрост, пустота и блаженство, те танцуват съвършено.

Той е същността и олицетворението на всички Победители, Показвайки и появявайки се в много въплъщения.

Както беше казано, в нашата медитация ние трябва да визуализираме Гуру Ринпоче и свитата му от даки и Дакини. Трябва да го призоваваме с целенасочена концентрация и отново и отново да получаваме благословии и упълномощаване. Това трябва да стане основната ни практика, доколкото ни е възможно. В следмедитативния период, считайки, че всички явления са изражение на самия Гуру, ние трябва да се упражняваме в чисто възприятие, състрадание и Бодичита. По-нататък в споменатия по-рано текст се казва:

„Ако медитираш върху състрадание и Бодичита, умът ти ще бъде благословен. Ако възприемете мястото, където живеете, за Одияна, вашият квартал ще бъде благословен, а вашата къща ще бъде благословена, ако я визуализирате като огромен дворец. Ако възприемете другите хора като божества, те ще бъдат благословени като божества на мъдростта. Накрая, ако приемете храната и напитките като Амрита, вие ще благословите съдържанието като дарение. Това са петте аспекта на благословията, въпреки че има и безброй други благословии освен тези.“

Ако практикуваме по гореописания начин, ще постигнем съвършено овладяване на върховни и светски постижения.

ОБЯСНЕНИЕ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА СЪГЛАСНО СКРИТОТО Ъ ЗНАЧЕНИЕ

Тази част се състои от три раздела: първи – тълкуване съгласно ученията за Пътя на освобождението; втори – за пътя на умелите действия; трето – тълкуване съгласно ученията за заключителните важни инструкции, отнасящи се и за двете – пътя на Освобождението и пътя на умелите средства заедно.⁴²

ОБЯСНЕНИЕ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА СЪГЛАСНО УЧЕНИЯТА ЗА ПЪТЯ НА ОСВОБОЖДЕНИЕТО

Хум – коренната сричка на просветления ум, символизира абсолютното състояние на самсара и нирвана; естествено сияйната, самовъзникваща изначална мъдрост.

Земята на Орджен – отличният извор на ученията за Тайната Мантра. От гледна точка на вътрешния смисъл все пак трябва да разберем, че природата на нашия ум е първоизточникът на Тайната Мантра.

В тибетската дума за **северозапад**, *nub byang*, елементът **nub** (запад) също изразява идеята за потъване – в блатото например – докато **byang** (север) също означава да се отърва или избягам. Ето защо „запад“ тук означава самсара, докато „север“ се отнася за чистото състояние на Нирвана. Разглеждаме текста в „Махапаринирвана сутра“:

Седемте стъпки в западна посока, които Татагата направил при раждането, посочва, че за него няма да има раждане за в бъдеще, няма да преживее старост и смърт и че това е било последното му възплъщение (в самсара). Седемте стъпки, направени в северна посока, показват, че той ще бъде освободен от самсара.

Ръб, или граница, символизира непреставане в крайностите (такива каквито са самсара и нирвана). Това, което се упоменава като ръб или

граница, всъщност не може да се определи точно. То е като „средния път“, термин, използван да насочва към липсата на онтологични крайности. Следователно, този ръб посочва природата на ума, незасегнатата нито от дефектите на самсара, нито от съвършенството на нирвана – абсолютната изначална основа. Това в общ смисъл е предметът на възгледа.

Какво представлява изначалната основа, когато е безпогрешно разпозната? Основата, символизирана тук от думата **Лотос**, е пустотата, абсолютният простор на изначална чистота. От самото начало тя е изцяло отвъд концептуално разбиране и е като лотосов цвят – без каквито и да е дефекти. Отвъд всякакви местонахождения, тази върховна природа е приета като обект на реализация. Субектът, който разпознава тази абсолютна природа, е мъдростта на естествената сияйна осъзнатост, блестяща и в пълен разцвет. Това е Ваджрата на осъзнатостта и се представлява от **плодника**.

Тези две (субект и обект, лотос и плодник) нямат различна същност; те са неделими като Ваджра. А мъдростта на еднаквостта, която осъществява това, е обозначена като стъбло, което държи лотосовия цвят и неговия плодник заедно. Абсолютният простор и изначалната мъдрост са неразделни по този начин. В помощ на нашето разбиране обаче, те временно са описани с понятията субект и обект, но не трябва да мислим, че в действителност осъзнатостта разпознава пустотата, все едно е обект, който стои пред нея. Още от самото начало изначалната мъдрост и абсолютният простор са неделими.

Това е самовъзникващата мъдрост на великото блаженство, наречена също „природа на ума“ или „ума на непринудена сияйност“. Върху тази основа почиват всички явления в самсара и нирвана – и съставните, и несъставните. Тази основа, която се разпознава единствено от самопознаващата се мъдрост на осъзнатостта, е отвъд всякакви крайни положения на съществуване, несъществуване, и двете или нито едното. Тя е отвъд всякакви езици и концепции, отвъд всички формулировки. Както се казва в една от дохите (песни на осъществяването):

Самата природа на ума е семето на всичко;
От нея възникват и двете – и самсара, и нирвана.
Аз почитам този ум, който като скъпоценен камък на желанията
Ражда плодовете, които ние жадуваме.

А във „Възхвала на Майката“⁴³ се казва:

За мъдростта, която е отвъд няма име, мисъл или название;
Непрекъсната и неродена, самата природа на откритото небе,
Сферата на самопознаващата се мъдрост на осъзнатостта,
На това се прекланям – майката на всички Буди от настояще, минало и
бъдеще.

В тантрата „Самовъзникваща осъзнатост“⁴⁴ се казва: „Ако познаваш
осъзнатостта, корена, ти познаваш и всички явления, стъблото“. И също:

Осъзнатост, Дармакая, отвъд раждане и смърт,
Се познава недуално в състоянието, освободено от мисъл.
Всеобхватна, тя е безгранична светлина.
В простора на универсалната основа, обхващаща всички неща,
Осъзнатостта, която я прониква, се проявява като игра на изначалната
мъдрост.
Тази неограничена изначална мъдрост ти носиш в себе си.

В тантрата „Откровение на Бодичита: Съвършената чиста реалност“⁴⁵ на
Великото съвършенство се казва:

Самовъзникващото Просветление, надарено със същността на лотоса,
Се появява като две, и все пак не е. То е пространство, проникнато от
блаженство.
Учител, място, присъствие, учение – всички те са неделими.
И през трите времена всичко е съвършено.
Всичко се появява чрез придобити благословии, в недуалност,
И всички неща имат природата на велико Блаженство.

В тантрата „Пламтящият венец“⁴⁶ се казва:

Пространство и изначалната мъдрост не са две отделни неща,
И всички неща са с един вкус,
Пребивайки в неограничената природа ума на –
Четвъртият и славен Херука.

„Хеваджра Тантра“⁴⁷ и други писания казват (за славния Херука):

СРИ – или славен, е недуалната изначална мъдрост;
ХЕ – разкрива, че е лишена от причина,
РУ – че е отвъд натрупване,
КА – означава, че не обитава никъде...

Ваджрата се смята за неделима,
Сатва е единството на трите измерения.
Така мъдростта, която познава това,
Носи името Ваджрасатва.

Във „Върховният и Славен Първи Буда“⁴⁸ и други тантри се казва:

Безкрайният и безначален велик герой
Е Ваджрасатва, велико щастие,
Всеблагата универсална същност.
Ваджратопа е неговата природа.⁴⁹

„Хеваджра тантра“ гласи:

Винаги е с природата на великото блаженство.
Навсякъде, където и да отидеш в трите свята,
Няма да намериш Буда извън себе си,
Наистина перфектният Буда е ума.

И в „Съкратената Калачакра тантра“⁵⁰ е написано: „Когато умът е пречистен, се става могъщ Победител. Каква нужда имаме от друг Буда?“. И „Всички същества са Буди. Извън тях няма друг могъщ Буда в тази вселена“. „Тантрата на Чакрасамвара“⁵¹ казва:

Тези същества по своята природа обитават
В рамките на естествено присъщата мандала.

Тантрата, наречена „Четирите седалища“⁵² казва:

Несъществуваща и не несъществуваща,
Отвъд чистота и замърсяване,
Напълно надхвърляща двойствеността;
Ето защо е наречена недуална природа.

В царя на тантрите, „Невъобразимата Тайна на Чакрасамвара“⁵³, е
казано:

Непреходност, унищожаване, произход и край –
Природата на ума преминава отвъд тези крайности.
Това е самоосъзнатост, изначална свобода от концептуалност; само по
себе си е блаженство.
Напълно невъобразимо. Това е сигурно!

Тантрата „Ваджрасатва – равен на пространство“⁵⁴ гласи:

Природата на ума, самовъзникваща Ваджра,
Е неродена и поради това няма да умре.
Тя е чиста като неделимото пространство:
Просветлението се обяснява така.

„Гухягарба Тантра“⁵⁵ гласи:

Тази природа не е една, нито са много,
Тя няма център, няма периферия.
Дори Будите не я виждат.
Самовъзникваща изначална мъдрост,
Появява се и все пак няма местообитание.

„Хеваджра Тантра“ казва:

Тази изначална мъдрост е изключително фина,
Като Ваджра, като сърцето на пространството.

Изчистена от всички замърсявания, тя е мир.

Това си ти самият и твоят баща също...

В това няма произход, няма местообитание, няма край.

Там няма самсара, няма нирвана.

Там няма „Аз“, там няма „други“.

Това, във върховен аспект, е самото велико блаженство.

Също така в тантрите със заглавия „Ваджрасатва – Великото пространство“⁵⁶ и „Всесъзидателният цар“⁵⁷ се казва:

Ваджрасатва е огромната бездна на пространството,

Благоприятният велик простор на Дармадату.

За да може да извървите пътя на съвършената чистота изцяло,

Не пораждайте мисли, но и не ги спирайте: нямайте никакви намерения.

В тантрата „Единение с Буда“⁵⁸ се казва:

Отвъд еднаквост и нееднаквост,

Върховната шир на Дармадату е неограничена.

Всички явления са цялото това пространство –

Пространството, великолепието на всички неща.

Това е Ваджрасатва, Татагата.

Всеки Буда е в единение

С танцуващата в небето илюзия. Това е върховно блаженство.

Тантра „Херука Галпо“⁵⁹ казва:

Чудесното постижение е едно:

Просветление, състоящо се от най-велико блаженство,

Здрав съюз с природата на своя ум, съвършенство на трите каи –

Илюзия, танцуваща в небето, това е блаженство, върховно блаженство.

В "Съкратената Калачакра Тантра" се казва:

„Гласните и съгласните, белязаната със заек Луна и Зорницата, имат една неразрушима природа; те не са две основи. Сричката Хум не се трансформира във форми с цвят; роденото от непроменящата се природа е отвъд всякаква промяна...“⁶⁰

Коренната тантра на Калачакра⁶¹ казва:

В пустотата явленията

Нито са интерпретация, нито са материални неща.

Когато са видени, е като лицето на млада девойка,

Видяно върху омагьосано стъкло.

Така че всички неща са еднакви

И непроменени, всички пребивават върху абсолютната основа.

Те възникват от неизменната изначална мъдрост.

Те нямат край, нито са постоянно реални.

Звуците, които съставляват название,

Са всичките скрити в звука А и оттам се появяват,

Но когато се достигне мястото на великата неизменност,

Няма наименования, нито неща, надарени с имена.

В неродената природа,

Свободна от всякаква съставност,

Няма Буда, няма Просветление.

Тук няма живи същества, и няма живот.

Природата на обикновения ум се простира изцяло отвъд това.

Тя е изначалната мъдрост, неопетнена,

Изразена с качества на сияйност,

Проникната от Дармадату.

Тези пет четиристишия последователно означават петте мъдрости (на огледалото, еднаквостта, всеобхватното възприятие, всепостигането и

мъдростта на Дармадату), които съответстват на чистите аспекти на петте агрегата².

„Рецитирането на имената на Манджушри”⁶², който е олицетворение на тялото-мъдрост на всички Буди, гласи:

Съзнанието е изцяло свършено по своята природа;
То е изначалната мъдрост под прикритието на недUALност.
То е свободно от мисъл, спонтанно присъстващо,
Извършващо всички дейности на Будите от трите времена.
Тук няма Буди, първи или последни.
Изначалният Буда не се числи към никоя страна.
Мъдростта е единственото око, което е неопетнено.
Този, който има тяло-мъдрост, е Татагата.

И също:

Окончателно освободено от всякакво помрачение,
То пребивава в равенство като самото пространство.
Превъзхождащо всички порочни емоции,
То е познаващият безвремието на трите времена.

По тези и други начини тантрите на Ваджраяна представят висшата изначална мъдрост, взаимно възникващата мъдрост на Четвъртото упълномощаване. Тъй като тази мъдрост, превъзхождаща всеки обект на мисли и думи, е по природа невъобразима, тя е **изумителна**. Описва се с изрази като „сияйно велико свършенство” и „върховно взаимно възникващо (блаженство)”. В това се състои основната реализация на всички Буди: **върховното майсторство**, където се открива върховната власт на изначалното и спонтанно присъстващо състояние на единение на великият Ваджрадара. Трите каи присъстват естествено в това състояние, като самото то се нарича самовъзникващ, върховен **ЛОТОС**.

² Петте агрегата – материална форма, чувства, възприятия, ментални конструкции, съзнание.

Както се казва:

Пробудени от съня на невежеството,
Умовете им просторни с всеки предмет на знание,
Будите са сравнявани с лотоси в разцвет.

Самовъзникващата изначална мъдрост, освободена от всички привързаности, е наречена „Буда“ или „Лотос“.

Всички Татагати от миналото и настоящето и тези, които ще постигнат Просветление в бъдеще, са неделими в осъществяването на абсолютната реалност или пребиваване в истинската природа на нещата. Те не могат да бъдат различени. Както се казва в тантрата „Благовещаещата кукувица на осъзнатостта“⁶³:

С един вкус в Дармакая, трудещи се наравно в полза на съществата,
Появяват се различно за тези, които биха могли да бъдат обучени.
Но тъй като в Дармадату всички са едно,
Когато един Татагата е завършен, такива са и всички Буди.

Следователно това значи, че на нивото на абсолютната истина, кая на мъдростта на всички Буди не може да бъде разграничена; те са едно и също.

Обаче на ниво на относителната истина Будите от трите времена практикуват техните съответни пътища и постигат плода на практиката – те разцъфват като лотосови цветове. Може да се каже, че така те са **родени** от основата на абсолютната реалност, Дармата. С други думи тази висша реалност е **известна** като техния „извор“. Следователно, на нивото на абсолютното значение това е познато като „Буда Падмасамбава“⁶⁴. Съгласно различните гледни точки, отразени в различните текстове, тази абсолютна реалност е също позната с названията: Самантабадра, изначалния Буда, Дармадату, най-съвършена чистота, абсолютна Бодичита, пребиваване в истинската природа на нещата, абсолютна истина, самовъзникваща изначална мъдрост, сугатагарба, изначална мъдрост, която прониква самсара и нирвана, освобождения от усилие непринуден ум на естествена сияйност, превъзходна мъдрост, взаимно възникващо велико блаженство и

пораждащият херука. Абсолютната истина, установена в трите големи Традиции на Махамадямака (Великият Среден Път), Махамудра (Великият печат) и Махашанти (Великото Съвършенство), и абсолютната истина, описана с изрази в сутрите и тантрите, е точно тази изначална мъдрост.

От тази изначална мъдрост произлиза невъобразима илюзорна проява на петте мъдрости и останалите качества на Просветлението⁶⁵ (които са просто аспекти на изначална мъдрост разграничени концептуално). Това е **кръгът от много дакини**, безпрепятствена проява на мъдростта на осъзнатостта, която се движи и го **заобикаля** в безупречното пространство на абсолютния простор. Защото единната изначална мъдрост се проявява като невъобразимо проявление, илюзорен гоблен от излъчвания: Главният Буда, свитата му и всичко останало.

Както се казва в тантрите:

Във всеки линидж има множество Татагати,
и във всяко събиране на този линидж има много линиджи,
Във всеки един линидж има безброй линиджи,
всички те възникващи от линиджа на Великото щастие.

Макар че тази върховна реалност е изначалната природа на ума на всяко същество, все пак тя е нещо, което трябва да бъде осъществено по Пътя на Махаяна – конкретно чрез силата на дълбоко съзряване (случващо се чрез получените посвещения) и благодарение на освобождаващите инструкции на Ваджра колесницата на Тайната Мантра. Докато човек остава в обикновено състояние на ума, тази природа е като статуя, скрита в средата на лотос, и е наречена сугатагарба.

За да се назове абсолютната реалност такава каквато е всъщност, ученията за средното (това е второто) завъртане на Дарма колелото я описва като пустота, изложена чрез трите врати за съвършеното освобождение⁶⁶. Сутрите за абсолютното значение, принадлежащи на третото завъртане, обаче описват тази реалност като изначално и спонтанно присъстващи каи и мъдрости. Тези две гледни точки се допълват взаимно без всякакво

противоречие и се изучават такива текстове, базирани на разсъждения, и в „Химни“, сътворени от Нагарджуна, както и във „Възвишен Континуум“ и „Орнамент на Реализация“ от регента Майтрея⁶⁷. Обяснената по този начин автентична висша природа може да бъде възприета, благодарение на коренните инструкции на Ваджраяна. Когато това се случи, ние стигаме до сърцевината на възгледите на безброй сутри и тантри.

Чрез върховно познание, освободено от съмнения, ние стигаме до необратима увереност относно абсолютната реалност, изначалната мъдрост на неделимото единение (проявление и пустота). Това е, което се има предвид с думите **„следвайки по твоите стъпки“**. Ако с помощта на възгледа се убедим в тази абсолютна реалност, върховната цел на всички пътища и принципи, и ако с помощта на медитацията постигнем умение (да я разпознаваме), ще стигнем до нейната реализация. Естествената сияйна изначална мъдрост ще се прояви. Всички нечисти, обикновени схващания ще се превърнат в чиста мъдрост и така ще бъдат благословени.

Ако това обаче не се случи и ако подобните на сън преживявания на самсарично страдание продължат без прекъсване, (ние призоваваме Гуру със следните думи) да **предаде своята благословия**. С това имаме предвид, че за да може потокът на ума ни да бъде благословен по Пътя, ние се молим чрез ученията, които получаваме и върху които разсъждаваме, и чрез същностните инструкции на Учителя реализацията да може да дойде при нас. Тъй като в „Праманавартика“⁶⁸ е казано, че „да дойде“ значи „да се осъществи“. В това състояние на абсолютната природа, субект и обект, като океана и неговите вълни, са неделими. Да можем да стигнем до това състояние и да постигнем реализация, ето за това **се молим** по този начин, изразявайки своите стремежи.

Различните етапи по Пътя, започвайки с възгледите на Вайбашиките и Саутрантиките и продължавайки до възгледа на сияйната Ваджра същност, са все по-ефективни за реализацията на абсолютната реалност, докато окончателно се постигне изначалната мъдрост, надхвърляща обикновения ум. Пустата природа на тази изначална мъдрост, Дармакайя отвъд всякакви

концептуално описание, е **Гуру**. Неговият образ е сияйност, безпрепятствената проява. То е спонтанно присъстващата Самбогакая – която обаче не е различна от самия абсолютен простор и по този начин е неопетнена от условни атрибути. Това е **Падма**. Неделимостта на тези двете е всепроникващото „състрадание“, което възниква като проява на самсара и нирвана. Като скъпоценен камък на желанията изпълнява надеждите и желанията на безброй същества. Това е **Сидхи**. Сричката **Хум**, надарена с петте мъдрости, е коренната сричка на просветления ум и символизира самовъзникващата изначална мъдрост.

ОБЯСНЕНИЕ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА СЪГЛАСНО ПЪТЯ НА УМЕЛИТЕ СРЕДСТВА

Тази част се състои от два раздела: обяснение на седемредовата молитва съгласно общия етап на съвършенството на ненадминатата Тайна Мантра⁶⁹ и обяснение съгласно удивителния и таен възглед за Великото Съвършенство, възгледът за Сърдечната Същност на Сияйността.

ОБЯСНЕНИЕ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА СЪГЛАСНО ОБЩИЯ ЕТАП НА СЪВЪРШЕНСТВОТО НА НЕНАДМИНАТАТА ТАЙНА МАНТРА

Тези, които не са успели да осъзнаят върховната изначална мъдрост чрез върховното познание на пътя на освобождението, могат да я реализират чрез необикновения път на умелите средства.

Хум изразява висшата, взаимно възникваща, самопроявяваща се изначална мъдрост. Съгласно вътрешното значение **земята на Орджен** представлява основата или най-добрата подкрепа на Тайната Мантра. Това е съвкупността на Ваджра тялото като цяло⁷⁰, или chitta (чита), сърдечната й същност.

Тибетската частица в родителен падеж **gyi** (преведена на английски с предлога за място върху) изразява връзката между самата тази подкрепа и канала **roma** и **kyangma**, символично изразени като запад и **север** (съответно **nub** и **byang**).⁷¹ Roma, червеният канал, е от дясната страна на тялото. Тук циркулира енергията на вятъра на слънцето, причиняваща намаляване – залязване или ориентиране на запад (**nub**) – на съществените съставни части.⁷² **Kyangma**, белият канал, е от лявата страна на тялото. Тук циркулира енергията на вятъра на луната. Тя причинява увеличаването на съществените съставни части или по-скоро намаля (или охлажда) техния груб аспект. С други думи той почиства или пречиства (byang) нечистотиите на съществените съставни части. Накрая, **рѣб** или граница е това, което лежи в центъра между тези два канала.

Лотосът обозначава дармачакра, „колелото на канала на реалността“, който се намира на нивото на сърцето и съдържа осем подобни на венчелистчета канали. **Чашата на плодника** се отнася за същината, образувана от есенцията на петте елемента. **Стъблото** символизира Раху, с което се има предвид „пространство“, с други думи централния канал, или има, където се движи енергията на вятъра на мъдростта. Предлогът „върху“ означава, че взаимно възникващата, самопроявяваща се мъдрост почива върху самия този необикновен есенциален канал и върху неговата енергия на вятъра и есенция⁷³ – в съвкупността на Ваджра тялото – подобно на аромата, който заобикаля частица камфор.

Тази само-възникваща изначална мъдрост – незамърсено велико блаженство или Бодичита, е естествено сияйната есенция, неопетнена и непроменяща се. Тази есенция е необичайно **удивителна**, тъй като тя е неделимия съюз на неизменното велико блаженство с великата пустота, надарена с всички върховни аспекти. Това е абсолютната природа, невъобразима и неизразима, чудесна и неограничена. Това определено е тялото на мъдростта в единението (на блаженство и пустота), самата реализация на всички Буди. Това се нарича **върховното майсторство**, състоянието на Великия Ваджрадара, което спонтанно присъства или **се намира** и е надарено с качества на Просветлението, които са като океан.

Това е, което е **известно** като самовъзникващо, върховно, **родено от лотос**. В „Хеваджра тантра“ е казано:

Велика изначална мъдрост обитава вътре в тялото,
Чиста и свободна от всякаква мисъл.
Прониква във всяка същност:
Обитава всяко тяло, но не е родена от тяло.

По подобен начин в „Самата Тантра“, „Чакрасамвара Тантра“, „Единение с Буда“ и „Океанът на Дакините“⁷⁴ се казва:

Природата на всички неща постоянно пребивава
В тайна, върховна радост:
Въплъщение на всички Буди, безстрашен герой,
Ваджрасатва, върховно блаженство.
Той, самовъзникнал Багаван⁷⁵,
Великото и единствено божество
В едно с всички Буди,
Е най-великото божество.

В „Хеваджра Тантра“ се казва:

Перфектната форма на Е е украсена
С ВАМ, намиращ се в центъра.
Това е мястото на всяко блаженство,
Скъпоценното ковчеже на Будите.

Тантрата „Огледалото на Илюзиите“⁷⁶ казва:

Нетленната есенция е върховно блаженство,
Квинтесенция, която е надарена с петте мъдрости,
Самовъзникваща и пребиваваща във всяко въплътено същество.
Това е учителят, който разяснява всяко познание,
Дармачакра, обитаемото място на дармата.

И още:

Моментът, когато есенцията, неопетнена
От единението на средствата и мъдростта, се роди,
Когато, невъобразима, тя се породил във взаимна зависимост,
Се казва, че това е моментът на велико блаженство.

И:

Ти самият и другите, всички неща, без да оставяме настрана никое,
Са изначална, взаимновъзникваща мъдрост.
Те не са съществуващи, нито несъществуващи,
Те не са нито и двете, нито само едното от тях.
Илюзорно, самовъзникващото велико щастие
(Ваджра, непоклатима и самопроявена,
Илюзията на изначалната мъдрост) присъства спонтанно.

Тантрата „Ваджра Шатрата на Дакините”⁷⁷ казва:

Колкото и светове да има в пространството,
В хилядите на брой вселени,
Будите обитават там като самото пространство
В Махамудра, превъзходно велико блаженство.

Съгласно „Калачакра Тантра”: ”Някой може да се опита да извади вода от центъра на съда на пространството, но вода няма да се появи. Същото е вярно, ако някой се опита да извлече проникващата в пространството неразрушима осъзнатост, без обект и субект, от центъра на тялото”. И: „Пустотата, заедно с изначалната мъдрост – такъв непроменлив еднакъв вкус винаги ще се променя. Въз основа на това, три вида мир пребивават в съществуването на феномените. И вие ще разпознаете това в тялото си”⁷⁸. Тези цитати посочват изключително значима ключова точка по пътя на Ваджраяна, както е изложено в Тантрите на Великата Тайна.

Есенцията на самовъзникващата изначална мъдрост, с други думи – Роденият от Лотос, е **заобиколен** от собствената си проява, **кръг** от много

енергии на ветрове и есенции, които протичат в празното пространство на централния канал и останалите канали, които се излъчват от него⁷⁹.

Енергиите на ветрове и есенциите, които пребивават в тези канали и в четирите чакри, са четири вида: изключително чисти, фини, груби и остатъчни. Ако те бъдат контролирани умело, те помагат на мъдростта на великото блаженство да се прояви. Енергиите на ветрове и есенциите са множеството на вътрешните **дакини**.

След като структурата на агрегата на ваджра-тялото бъде разбрана, умелите коренни инструкции могат да бъдат изпълнени, чрез което човек може да въздейства върху жизнено важните точки. Това касае практиката на физическата йога⁸⁰, контрол на енергията на вятъра и концентрация върху фините есенции. С тези методи човек може да се обучи в туммо (практиката на вътрешния огън), чрез което кармичната енергия на вятъра се разтваря в централния канал, а есенцията се разтваря и създава усещане за блаженство. Има и йога упражнения, в които практикуващият може да получава подкрепа от тялото на партньора си. По подобен начин, практикуващият може да бъде обучен в методите, които карат ума, който се носи по енергията на вятъра⁸¹, да бъде канализиран в централния канал; може да се упражнява и практиката на илюзорното тяло и сияйността, предизвикана от такива методи; а може да се упражнява и йога на сънищата, която е аспект на пътя. С помощта на тези и други Махаяна практики в дълбокия етап на съвършенство, надарено с характеристики, ще се постигне изначалната мъдрост. Ето защо молитвата казва: **следвайки по твоите стъпки (ние практикуваме и те следваме)**.

Упражнявайки се по този начин, използвайки умелите средства на агрегата на ваджра-тялото, най-чистата есенция на изначалната мъдрост ще се засили. Всички нечисти, остатъчни съществени съставни части ще бъдат пречистени чрез разширението на Великото Блаженство и всичко от съществуването на феномените (вселената и съществата, които съдържа) ще се трансформира във Велико Блаженство, чисто и незамърсено. Молитвата казва **да предадеш своята благословия**, така че цялото съществуване да бъде пречистено в мандалата на просветленото тяло, реч и ум.

От гледна точка на изначалната мъдрост съществуването на феномените е от самото начало свършено чисто. Но тази истина е забулена от дуалистични мисли на обикновения ум, като резултатът е, че природата на реалността вече не е изявена. Нечистите възприятия от самсара (включени в истината за страданието и истината за произхода) възникват без край. Причината за всички тези възприятия е кармичната енергия на вятъра, с други думи, всяка склонност към движение⁸². Когато процесът се обърне и се влее обратно в централния канал, където изначалната мъдрост обитава неподвижно, и когато се установи в простора на основата на пребиваване в истинската природа на нещата – непроменливата есенция – Свършеното Просветление е постигнато. И докато трае пространството, няма да има връщане към самсара. Защото е придобито подобното на Ваджра тяло на Великото Блаженство. Така че с думите „**се моля да дойдеш**“ молитвата призовава великата Дармакая на простора на основата, пространството на мъдростта на всички Буди.

След като се е убедил в този възглед, практикуващият произнася мантрата. Изначалната мъдрост, придобита по този необикновен път, е **Гуру**, който е ненадминат. Посредством важните решаващи точки на самия този път, всички замърсявания на петте отрови и т.н. възникват като в помощ на незамърсеното Велико Блаженство и след това всички се разтварят от само себе си. Това е **Падма**. Накрая абсолютната изначална мъдрост, най-висшата истина, бързо е осъществена – и това е **Сидхи**. Накратко, изначалната мъдрост, проявена чрез умелите методи на Тайната Мантра, които защитават ума бързо и с лекота, е чудесна и върховна. Това е **Хум**, коренната сричка на ума на Всички Буди.

Когато тази взаимно възникваща мъдрост на Велико Блаженство е осъществена, цялото съществуване на явленията възниква като нейно изражение. Както Сараха казва:

Пред нас, зад нас и във всички десет посоки,
Където и да погледна, там, там е то...

Когато това е реализирано, това е всичко.
Няма нищо друго за откриване...

Когато го преживееш,
Небето става прекалено малко да побере
Великото и върховно Блаженство.

Освен това тантрата „Самовъзникваща осъзнатост“ казва:

Върховна необятност: Това е самото име на Манджушри!
Трудно е да се изрази неговата дълбочина, Манджушри е върховен над
всичко.
В състоянието на Манджушри се ражда чистото и съвършено
блаженство.
Следователно Манджушри не е липса; той не е „празен“.

По подобен начин „Тантрата на пълните дейности на Йогините“⁸³ казва:

Тези странстващи притежават природата на Петте Буди.
Те са като танцьори или като красиви картини.
Всички притежават единствената природа на Великото Блаженство,
Една природа, която отразява танца на разнообразното изразяване.

По този начин, съгласно тези и други изрази, трябва да бъде разбрана
Седем редовата молитва.

ОБЯСНЕНИЕ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА СЪГЛАСНО СЪКРОВЕНОТО ТАЙНО ВЕЛИКО СЪВЪРШЕНСТВО, СЪРДЕЧНАТА СЪЩНОСТ НА СИЯЙНОСТТА

Както сусаменото семе е пълно с масло, така и природата на ума е
проникната от изначална мъдрост, върховна и самовъзникваща, която се
съдържа в нея като младежкото тяло във ваза. Последното обаче е сковано и
затруднено от обикновените агрегати, елементите и сетивните полета, карма
и негативни емоции. Естественото сияйно тяло на мъдростта, многоцветните

светлини, изначалната мъдрост и висшата реалност са затъмнени, в резултат на което съществата не успяват да видят каква в действителност е тяхната истинска природа. Въпреки това, благодарение на основните инструкции на (най-висшата атийога) върховното средство, дори обикновени хора могат да зърнат тази природа – своята собствена самовъзникваща изначална мъдрост – в сиянието, което е спонтанно присъстващо. По този начин решаващият момент на тъогал, пътят на „спонтанното присъствие“, е самовъзникващата изначална мъдрост, която тук е обозначена със сричката **Хум**.

Думите **страна на Орджен** се отнасят за „лампата на сърцето от плът“⁸⁴. Тибетската частица в родителен падеж gyi (преведена на английски с **върху**) обозначава връзката между „лампата на сърцето от плът“ и младежкото тяло във ваза, с други думи, сияйната есенция на изначалната мъдрост в центъра на сърцето. **Запад** посочва, че това е затънало (nub) в агрегата на ваджра-тялото – в смисъл, че обитава в него. Сияйната есенция на изначалната мъдрост е вътрешния простор. **Север** тук е разбрано в смисъл на чистота (byang), отнася се за външния простор, а именно безоблачното небе. **Ръбът**, или границата, е мястото, където се срещат двата простора. Това е „светлината на водното ласо за далечен улов“⁸⁵, пътят на вътрешната визуална сила на усещането, благодарение на което в чистото небе на външния простор възниква „светлината на съвършения чист простор“⁸⁶, синя и прозрачна, изпълнена с нишки от дъги и украсена с ярки дискове от светлина, подобни на огледала. Когато се свикне с това, „лампата на пустия диск от светлина“⁸⁷ ще се появи, ярко червена, кръгла и ясна, отразяваща конфигурациите, които се виждат на повърхността на басейн, когато в него е хвърлен камък. Последните две светлини са обозначени с думата **лотос**. Лотосовият цвят, който е безупречен, символизира безупречната сфера на Дармадату, съвършеният чист простор на майката, който е като неизмерим дворец.

Чашката на плодника представлява сиянието на осъзнатостта, ваджра нишките, свързани помежду си и извити като златен синджир или наниз от перли, или още като сплетена конска грива. Тези подвижни конфигурации и дискове от светлина са сиянието на „светлината на самовъзникващото

познание”⁸⁸, естествената светлина на мъдростта на осъзнатостта. Думата стъбло показва, че когато, в съответствие с главните инструкции по пътя на тъогал, трите врати се оставят в естественото си състояние и се концентрираме силно върху трите ключови точки на тази практика⁸⁹, осъзнатостта ще бъде в своето естествено, непринудено състояние, свободно от мисли, и неговото сияние ще бъде „затворено” в границите на пространството. С други думи, чрез концентрацията върху тези ключови точки пустотата с осъзнатост ще стане свършено устойчива. Поставя се основата на необикновена стабилност на пустотата с осъзнатост посредством три вида неподвижност⁹⁰; ще се провери неговото измерение чрез трите вида покой⁹¹ и ще се затвърди посредством трите постижения⁹². По този начин практикуващият ще има непосредствено директно преживяване (на пустотата с осъзнатост), без да е зависим от концептуалния ум. И въз основа на тези методи четирите вида уверена сигурност постепенно ще нарастват отвътре.⁹³

Като начало практикуващият ще усъвършенства **удивителните** преживявания на трите видения: „директно възприятие на абсолютната реалност”, „усилване на преживяването” и „връхна точка на осъзнатостта”. След това идва четвъртото видение – „разтваряне (на феномените) в абсолютната реалност”⁹⁴. Това е **върховно майсторство**, нивото на Великия Ваджрадара, **постигнато** без затруднения в този живот. В този момент умът е неразличим от изначалния защитник Буда Самантабадра, неразличим от самовъзникващия Пема Тодренгцал – „Могъщ Лотос Увенчан с венци от черепи”. Ето защо в молитвата се заявява „**ти си известен като Родения от Лотос**”.

Когато сиянието на пустотата с осъзнатост се стабилизира по този начин, самовъзникващата изначална мъдрост почива в състояние на равновесие в естественото сияние на „светлината на самовъзникващото познание”. Въпреки че не помръдва от това състояние, творческата сила, представена като лъчи на дъга, по-големи и по-малки светлинни дискове и т.н. (с други думи **кръг на множество на дакини**), се движи през пространството и заобгражда изначалната мъдрост. Тези проявления са

много ярки и подвижни и преживяването им естествено се засилва. Всички тези сияйни проявления са самото сияние на самовъзникващата осъзнатост. Почивайки във възгледа на изначалната чистота – спонтанният поток, който е свеж, удобен и естествено свободен – без никога да се отделяме от четирите метода за „оставяне на нещата такива, каквито са”⁹⁵, се целим в самото сърце на проявленията от сияйност. И това е изразено с думите **„следвайки по твоите стъпки“**.

Посредством такава практика всички проявления на феномените, породени от нечистата кармична енергия на вятъра, ще бъдат пречистени в простора на неразрушимата изначална мъдрост. Така ще бъде постигнато ваджра-тяло, тяло-дъга отвъд всяко пренасяне. Това е значението на думите **„се моля да дойдеш, за да предадеш своята благословия“**.

Този път е непознат дори и в най-тайните майчини тантри и останалите свещени книги на анутара. Той е дълбоко скрит. Наистина, този път е без име дори в текстовете, принадлежащи към външните и вътрешните цикли на Великото Съвършенство. Това е най-съкровения път на сърдечната същност на сияйността. Негова специфична характеристика е директното реализиране на самото истинско Просветление, проявено като Пътя. Този път е напълно ненадминат. Той е изцяло без замърсяване⁹⁶ и носи в този живот изключително бързо и лесно върховно постижение. Това е смисълът на **Гуру Падма Сидхи** в мантрата. А **Хум**, спонтанно проявената коренна сричка на просветления ум, е израз на удивление и страхопочитание.

Тантрата на Великото Съвършенство „Възгледът: Съвършената Дълбочина на Изначалната мъдрост”⁹⁷ казва:

Тази самовъзникваща същност от самото начало е вътре в нас,
Възниква не поради причини, без да е причинена от условия.
Отвъд всяко усилие, това е изначална мъдрост, самовъзникваща като
Дармакая.
Бъди сигурен в това!

А тантрата „Самовъзникваща осъзнатост ” казва:

Осъзнатост, лишена от мисли, е Дармакая;

Осъзнатост, безпрепятствена яснота, е Самбогакая;

Осъзнатост, възникваща в каквато и да е форма, е Нирманакая.

И още:

Каква заблуда може да има в непроменяемата Бодичита?

Незаблудената Бодичита присъства напълно във всички блуждаещи.

Същността на Просветлението е равна на всички Буди.

Светлината на осъзнатостта, която се разкрива в самопроявяващата се сияйност,

Пребивава във всяко същество, но е възпрепятствана,

Скрита от себе си, за всички, които нямат средствата.

Това е възвишеният ум на всички Буди от минало, настояще и бъдеще,

Пребивава във всеки Буда, неподвижно и равномерно...

Умът на съвършения Буда

Пребивава в умовете на живите същества

В лика на каите и мъдростите.

В самият център на сърцето,

Не по-голям от сусамено или синапено семенце,

Той пребивава нероден и съвършен...

Казано е, че коренът на всички Буди

Е осъзнатост, свободна от мисли.

Перфектните очи на всички Буди

Са известни като четирите светлини.

И още:

Да видиш самовъзникващия ум на мъдрост на Просветлението

Значи просто да съзреш осъзнатостта

С неподвижни очи, без разсейване

И без участие на каквито и да е пречеши мисли.

По този начин ще видиш собствената си осъзнатост...

Манджушри, Благородна Слава, съвършена блажена форма,

Е съвършената изначална мъдрост, надарена с петте светлини.

Неоцветена Дармакая, той е благороден.

Неделим от мандалата, той е славен –

Благороден, защото проявленията са неговото собствено излъчване,

Прославен с изчистването на цялото невежество.

Благороден, озарен от яркостта на четирите светлини,

Прославен с безвременна сияйност.

И още:

Манджушри, върховно познание,

Изначална мъдрост, необятно сияние,

От когото произлиза светлина, в която всички неща се познават в същина:

Казано е, че всичко това е могъщата мандала на Манджушри.

Манджушри, проявление на изначалната мъдрост –

Както и да се види, така се и проявява!

Манджушри наистина надминава всички неща,

Съвършеният Манджушри е изначалната мъдрост.

Тази мъдрост е единственото му око, лишено от недостатъци,

Надарен с тяло на мъдростта, той е Татагата.

В „Рецитиране на Имената на Манджушри”⁹⁸ се казва:

Липсата на форма е най-добрата и върховна форма;

Тъй като всичко, което има форма, е творение на ума.

Формите са славата на възприятието –

Манджушри е носителят на отражения, всяко едно...

Възникнал от пространството, той е самовъзникнал,

Пламтящият огън от съвършено познание и изначална мъдрост.

Чрез неговата светлина се проявяват всички неща.
Светлината на мъдростта е силен блясък,
Лампата на мъдростта, светлината на странстващите,
Това е блестяща яснота на възвишеното величие:
Върховната мантра, притежателят на мантра и царят осъзнатост,
Царят на тайната мантра, който носи велики ползи.

Тантрата „Скъпоценната пламтяща Светлина: Разкошното Златно цвете”⁹⁹ казва:

Във всеки регион на света,
Осъзнатостта е безгранична, проявяваща се от само себе си,
Въпреки това никой не забелязва...

Светлината на водното ласо за далечен улов
Натрупва форма в истинската природа на нещата,
Светилникът на самовъзникващото познание прогонва
Всяко съмнение към средствата.
Светилникът на празния диск от светлина
Смесва и свързва самсара и нирвана.
Светилникът на изцяло чистия простор
Ще породии прогреса на йогите...

Във великата изначална чистота, като неин израз,
Е спонтанната сияйност,
Която не е измислена от никого.
Това е нейната природа от самото начало.

В пустото пространство,
Проявленията са непрестанни.
Те пребивават във великата и самовъзникваща есенция.

Тантрата „Съвършеното Мъжество на Лъва”¹⁰⁰ казва:

Ема!
В центъра на твоето сърце

Обитава осъзнатост,
Пребивайки и като средствата, и като мъдростта,
Проявявайки се във формата на божествените майка и баща.

И още:

Е МА ХО! Ако не познаваш тялото, което превъзхожда явленията,
наблюдавай тялото на ваджра нишките на осъзнатостта. Ако желаеш
да разпознаеш природата на мъдростта на феномените, запознай се
със самовъзникващата мъдрост на осъзнатостта... Ако искаш да
постигнеш петте очи на свършената осъзнатост¹⁰¹, наблюдавай тялото
на ваджра нишките на осъзнатостта!

По подобен начин, ако желаеш да разбереш мъдростта на Будите, ако
искаш да разбереш всички явления по същество и в детайли, се казва, че
трябва да наблюдаваш тялото на ваджра нишките:

Дворецът на осемкратно фасетирания скъпоценен камък,
Дворецът на каналите, които съдържат движението,
Дворецът на черепа, ковчежница от кости,
Дворецът на взиращите се очи:
В тези четири огромни дворци,
Пребивава могъщата тайна на Тайната Мантра,
Неподвижна кая на самоосъзнатост.
Извира мощно от техните врати
На пътя и се разтваря в пустото пространство.
Тази абсолютна изначална мъдрост може да се появи във всяка форма,
Която е свършена в състоянието, от което се проявява.
Във великата и абсолютна реалност,
Ти наблюдаваш ваджра нишките.
Проявленията, колкото и многобройни да са,
Все пак са едно цяло във абсолютната реалност...

Ваджра нишките са безпогрешни;
Грешките възникват в умовете по пътя...

Същинската природа е собствената осъзнатост,
Каите, които се проявяват, са признаците за това.
Същността е непроменящата се пълна истина,
Блестяща, прекрасна, сияйна.
Във велико блаженство, Ваджра семето
Е освободено от причини и условия.
Това е съвършената абсолютна реалност,
Която обитава пустотата, надарена с умели средства.

Освен това, когато се разглежда използването на проявленията на естествената сияйност като път, то „Съкратената Калачакра Тантра” казва:

По отношение на върховното познание, изначалната мъдрост, ума и неговото изражение има десет аспекта. Упълномощаването, което прониква тази неопетнена природа подобно на луната, която е като отражение в огледало – там, където се ражда неизменното блаженство на нирвана, взаимно възникващо и непроменливо – представлява четирите упълномощавания. Онзи, който има образа на Просветлението в своето сърце и уста, е славният учител¹⁰².

И още:

В неговия център са формите на Буда, които нямат характера на обекти (на познание). Те са много и това е Самбогакая. Йоги трябва да гледа безоблачното небе с неподвижен и стабилен взор.

Така е казано. Самая! Моля се за това – със своята доброта Дакините на абсолютния простор да разкрият учението и да предоставят постижения.

Алала-хо махасидхи хум

Alala-ho mahasiddhi hum

ОБЯСНЕНИЕ НА СЕДЕМРЕДОВАТА МОЛИТВА СЪГЛАСНО ЗАКЛЮЧИТЕЛНИТЕ КОРЕННИ ИНСТРУКЦИИ, СВЪРЗАНИ С ПОСТИГАНЕТО В ПРАКТИКАТА ПО ДВАТА ПЪТЯ – НА ОСВОБОЖДЕНИЕТО И УМЕЛИТЕ СРЕДСТВА, ОБЯСНЕНИ ПО- ГОРЕ

Чрез току-що обяснената практика, тази по пътя на освобождението и умелите средства, ще възникне осъществяването. **Хум** се отнася за върховната изначална мъдрост. **Орджен** е **страната**, в която Тайната Мантра първо възниква. Думата „Орджен“ е тибетски вариант на оригиналното име „Одияна“, което значи „да летиш и напредваш“. Отнася се за природата на нашия собствен ум, коренът и на двете – самсара и нирвана – и означава, че като пробуждане от заблуден сън, така се пробужда и нашата възможност за Мантраяна. Така ние ще отлетим от блатото на самсара с нейните дуалистични проявления и ще напредваме по пътя. От всички пътища, които ни освобождават от самсара, Тайната Мантра е най-лесната. Тя също най-бързо ни дава защита – толкова много, че за тези, които я практикуват, то е все едно че са полетели.

Оковите и свободата зависят от ума. Връзката между ума и умелите методи на Тайната Мантра, с които е обвързана, е обозначена с тибетската частица за притежание *gyi* (преведена на английски с върху). По-рано умът е бил скован или затънал (на тибетски *nyib*, което значи запад) в блатото на привичните модели на самсара. Сега, след като е бил освободен, той е свободен от тях или пречистен (на тибетски *byang*), което също значи и север. Може също да се каже, че когато отминат заблудите, те потъват (*nyib*) в чистото и върховно пространство, като резултатът е, че всички слабости са пречистени (*byang*). А **ръбът** или границата е практиката, която разделя самсара от нирвана.

Благодарение на тази практика, всички звуци, както и способността за чуване, са пречистени в мандалата на просветлената реч. Всички мисли са усъвършенствани в мандалата на просветления ум. Всички неща, в каквато и форма да се появяват, са доведени до зрялост в мандалата на просветленото тяло, неговата мрежа от илюзорни излъчвания. Тези три аспекта се имат

предвид съответно с думите **лотос, плодникова чашка и стъбло**. В предаването на информация и разбиране на ученията способностите на реч и чуване са в съюз. Затова първо се символизира просветлената реч с лотос, неопетнен от привързаност (към тинята в която расте). След това посредством коренните инструкции по пътя на Тайната Мантра сме въведени в мъдростта на осъзнатостта, обозначена с плодниковата чашка (като тя е самото сърце на лотосовото цвете и е изключително блестяща и красива). Накрая стъблото символизира просветленото тяло. Когато някой постигне слава за самия себе си, което е лично осъществяване, той може от състрадание да излъчи илюзорна мрежа от еманации, които са слава в полза на другите. И като дърво на сбъждане на желанията може да осигури (на съществата) прохладната сянка на висшите светове и зрелия плод на окончателната доброта на Просветлението. Главните и второстепенни знаци (на това просветлено тяло) са прекрасни цветя, които отделят очарователен аромат от ползи и щастие. Тъй като това тяло е подкрепа за всяка слава и съвършенство, то се обозначава тук с думата „стъбло“.

Цитирането на свещени пасажии за всеки един от тези символи на Тайната Мантра ще образува много дълъг текст, но за да опишем кратко и съществено предмета на обсъждане, ще цитираме „Магическия Ключ към Съкровищницата“¹⁰³:

Всички дуалистични и аналитични мисли
Потъват и се установяват в недюалната изначална мъдрост;
Затова просветленият ум се намира на запад.
И сам по себе си просветленият ум
Е чист от всеки недостатък на нещастията;
Затова просветленият ум се намира на север.

Тантрата на Великото Съвършенство „Обединеното Ниво на Съществуването на Феномените“¹⁰⁴ казва:

Всички аналитични, дуалистични мисли
Потъват в свободното от мисли, неродено пространство.
Ето защо просветленият ум е на запад.

Нещастие, субект, обект, утвърждаване и отричане са пречистени.
Ето защо просветленият ум се намира на север.

Тантрата на Великото Съвършенство „Еднакви с небето“¹⁰⁵ казва:

Точно както лотосът е неопетнен от тинята,
Природата на просветления ум, основата,
не е опетнена от субект и обект.

И „Макар че се появяват по различен начин, те са неопетнени и безупречни като лотосов цвят“. На базата на тези и други писания е ясно, че по този начин трябва да бъдат тълкувани думите „лотос“, „плодникова чашка“ и „стъбло“.

Цялото съществуване на явленията се появява като мандалата на трите тайни. Проявленията не принадлежат към съществуване и несъществуване. Дуалистичните концепции не важат за тях; проявленията са само отражение на единствената и самовъзникваща мъдрост. Явленията никога не са нещо различно от това; те пребивават във Ваджра природата на мъдростта на еднаквостта. И това е **удивително**. Ето защо „Съкратената Калачакра Тантра“ казва:

Ваджра тялото на Победителите е недостижимо в състоянието на дуализма субект-обект. Тяхната Ваджра реч може да стане причина съществата да разберат Дарма на всички съответстващи езици. Техният Ваджра ум пребивава като неопетнено (изпълняващо желания) съкровище в природата на ума на всяко същество. Това е Ваджра осъзнатост, която съдържа всички неща.

Чрез получаване на ученията на основата на просветлената реч първоначално се влиза във великата, естествена, спонтанно присъстваща мандала. Чрез размисъл върху тези учения се убеждаваме в тяхната истина и след това чрез медитация върху тях умът ги поема. Накрая са постига плода на постижението. Тези четири етапа са загатнати с думите „лотос“, „плодникова чашка“, „стъбло“ и „удивително“. Лотосът и плодниковата чашка обозначават познанието за възгледа чрез приемане и разсъждение

върху ученията. Стъблото означава интегрирането на познанието в ума, а думата „удивителен“ се отнася за плода на постижението. Следователно тези четири думи директно посочват различните нива на практиката, а именно четирите фази на доближаване, близко доближаване, постижение и велико постижение¹⁰⁶, чрез които се преодоляват четирите мари или демони¹⁰⁷. Във всеки случай, всичките решаващи точки от пътя на Тайната Мантра се появяват едновременно и са включени в съзряването на мъдростта на четирите Ваджри в потока на собствения ни ум.

Тази изначална мъдрост е назовавана с много имена. Тъй като е свободна от негативни емоции, та се нарича „изначално освобождение“. Неограничена от карма и надхвърляща всякакви причини и условия, тя е наречена „самовъзникваща изначална мъдрост“. Тъй като е освободена от болка, е позната като „бодичита на великото блаженство“. Лишена от всякакви отправни точки и отвъд всякакви твърдения, това е състояние, лишено от концептуални фиксации и затова е наречено „мъдрост, която пребивава в позиция без крайности“. Тъй като е печата на всичко (с други думи, нищо не е отделено от нея и нищо не може да я обори), това е „неразрушимата (подобна на ваджра) изначална мъдрост“. Нищо в цялата самсара и нирвана не отива отвъд тази природа на мъдростта. Тя остава еднаква и непроменлива през трите времена. Тази мъдрост е като печат върху царски указ, което я прави неоспорима и като резултат е наречена „мъдрост, която никой не може да отмени“. Тя е известна също и като „една единствена есенция“¹⁰⁸, „дармакая осъзнатост“, „неделимост на двете изключителни истини“, „мандалата на бодичита дете на великото блаженство“, „абсолютната основа“, „причинно-следствен континуум на универсалната основа“, „спонтанно присъстваща естествена мандала“, „неделимост на двете истини“, „мандала на трите ваджри“, „мандала на абсолютната природа, нейния израз и състрадание (или съзидателната сила)“, „неделим простор на самсара и нирвана“, „мандала на изначалното Просветление“, „мандала на изначална чистота и спонтанно присъствие“ и т.н.

Изначалната мъдрост има много имена, но в действителност се отнася просто до неразделността на основата и плода, самата единствена есенция на дармака. Ако е оценявана от гледна точка на нейната напълно чиста природа, това е истинската Дармака, изначалното Просветление. Понеже сама по себе си тя е освободена от всякакво помрачение. Трябва да разберем, че ние сме Буди от самото начало. Без това разбиране няма да успеем да разпознаем спонтанно присъстващата мандала на основата и ще трябва да твърдим, в хармония с колесницата на парамитите, че Просветлението има причина. Няма да успеем да разпознаем автентичния възглед на Тайната Мантра. Тантрата „Херука Галпо“ казва:

В тълкувателния метод на причината

Се казва, че съзнателните същества са причината за Будите.^{[109](#)}

В резултатния Ваджра път

Се медитира върху Просветлението на самия ум.

За разлика от това, от гледна точка на начина, по който се появява ума, можем да кажем, че природата на ума, макар и изначално чиста, е опетнена от случайни замърсявания, които възникват в умовете на съществата. Следователно, от гледна точка на обикновените същества, трябва да кажем, че Просветлението, надарено с двойна чистота, все още не е постигнато, и че това става само когато замърсяванията са пречистени.

Трябва да се разбере, че тези два начина на говорене са в съзвучие, първо с върховното състояние на ума и второ – с вида на неговото проявление; те не са в противоречие. По тази причина в сутрата „Махапаринирвана“ е казано, че тъй като сугатагарба се състои от качествата на Просветление, които присъстват спонтанно от самото начало, всички различни пътища, които могат да бъдат приложени, служат само да се изрази проявата на тези качества. По подобен начин в тантрата „Кратко изложение на Неразрушимата Изначална Мъдрост“^{[110](#)} и на други места се казва, че пътищата просто разкриват изначалната сияйност на проявлението на Дармака. Те не я създават. Важно е да се разбере, че това е особено

важно разбиране и е изключително задълбочено. Когато това се разбере, възгледът на Тайната Мантра е усвоен правилно.

Когато се реализира мандалата на изначалната основа – автентичната природа на изначалното Просветление – умът става неделим от мъдростта на всички Буди на трите времена. Необратимата основа на реализацията (откъдето няма пропадане) се постига по този начин. Точно в този момент **се открива върховното майсторство** – при което основата и плодът са свързани неделимо. Такова е постижението от нивото на великия Ваджрадара и в това можем да сме абсолютно убедени. Съществуването на феномените е изцяло чисто – мъдростта на Дармакая. Напълно убедени в това, ние трябва да се установим в изначалния „Буда” на съществуването на феномените и да бъдем напълно решени за това.

Това (мъдростта на дармакая) е висшия и спонтанно възникнал **Роден в Лотос** и е **известен** като такъв в неизброимите полета на Буди в десетте посоки. И това, появявайки се като Джнанасатва в сърцето на всички Буди, е „острия като ваджра“ Манджушри, който е наистина Славният Буда, Роденият в Лотос. В частта от „Възхвала на Илюзорната Мрежа на Манджушри”¹¹¹, която е представена във формата на песен, се казва:

Славен Буда, Роден в лотос,
Ти, който държиш съкровището на мъдростта на всепознанието,
Цар, представен в много форми, подобни на мираж,
Могъщ Буда, владетелят на мантрите на мъдростта.

Освен това Будите на трите времена и техните чеда, Бодисатвите, се появяват в неизброими мандали на мирни и гневни божества, в различни форми и под различни имена, носещи полза в зависимост от индивидуалните потребности. Но когато това се разбере, на абсолютното ниво всички те са тази мъдрост на Дармакая. И когато, с това разбиране, медитацията постигне уверена сигурност, тогава, без значение как действа и се държи, всичко се превръща в пътя на Мантраяна. Тъй като в този случай практикуващият е постигнал нивото на могъщия цар на йогите. Тантрата „Самовъзникваща осъзнатост” казва:

Когато няма прикрепеност или привързаност, тогава ненадминатото е постигнато;

Когато няма почитание, тогава божеството е постигнато;

Когато няма нищо за рецитиране, тогава мантрата е усъвършенствана;

Когато няма нищо за постигане, тогава постигането е спечелено.

„Двата сегмента”, сбитата версия на „Хеваджра тантра”¹¹², казва:

Няма медитация и няма медитатор,

Няма божество, няма дори мантра.

В природата, която е отвъд всички концепции,

Божество и мантра пребивават съвършено.

Тантрата „Великата Светлина, която е Отсъствие на Концептуални Структури”¹¹³ казва:

Следователно, себеосъзнатостта е отвъд всички обекти на ума.

Всичко, което назоваваме, не е нищо повече от имена; всичко за което се сещаме, не е нищо повече от мисъл.

Всичко, което виждаме, е само поява на обекти; всичко, което е сътворено, е предопределено за унищожение.

Минали, настоящи, бъдещи мисли – когато те се разтворят,

Ето там ще намерим неродената и неприявена, велика самовъзникваща кая,

Непроменена, незамърсена, недостижима, недоловима.

Тук няма прикрепеност и мисъл, вкопчване и зависимост.

Така пребивава осъзнатостта.

Тантрата „Всесъзидателният Цар” казва:

В своята истинска природа, всички проявления са едно.

Никой да не се меси или да ги променя.

В това върховно състояние на непринудено равенство

Освободената от мисли мъдрост на Дармакая присъства спонтанно...

„В едно нещо всичко е съвършено и завършено” –
Тук е, където мъдростта на Буда пребивава.
И в този всеобгръщащ възглед,
Всичко е съвършено и върховно.
Тези, които почиват в това състояние на неактивност,
Може би привидно имат човешки или божествени тела.
И въпреки това те притежават мъдростта на просветлените Буди.
Такива същества работят в полза на другите
В блаженство и без усилие или намерения...

Тази Бодичита, същността на всички неща,
Е моята спонтанна природа от самото начало.
Няма нужда да се търси, минавайки през десетте нива.

Така моята природа може да се сравнява с пространството.
И никой не е с труд принудено създал пространството.

Тантрата на Великото Съвършенство „Изначална Мъдрост Еднаква с
Небето”¹¹⁴ казва:

Когато е разпозната самовъзникващата Дармакая,
Няма нужда от дейност или дела.
То е все едно, че човек намира скъпоценен камък –
Просветлените действия се проявяват спонтанно...

Йогите, които са познали този възглед,
Са в човешките си тела, но умът им е на Буди.
Тяхната самовъзникнала кая е надарена с речта на Брахма
И незабавно те стават Самантабадра.

Тантрата, озаглавена „Великият Самантабадра, Обитаващ в Нас
самите”¹¹⁵ гласи:

Абсолютната истина – когато все още не е опозната
И самовъзникващата мъдрост не е разкрита,
Няма нещо, което да не се превърне в отрова,

И нищо, което да не е вреден зложелател.
Но когато се опознае значението на великото блаженство,
И така се отвори вратата към Бодичита,
Няма някой, който да не постигне плода,
И някой, който наистина да не е Буда...

Няма постоянство и унищожение,
Това е само велико блаженство,
Непроменящо се, без усилия, спонтанно възникващо –
Няма „Аз”, няма „собствена личност”, няма от едната или другата страна...

Сияен във върховния простор отвъд всякакво движение,
Съвършен, несътворен, това е състояние на велико съвършенство.
Отвъд всички дела и всички стремежи, несътворен.
Отвъд всякакви намерения, съвършен в нас самите.
Трите сфери, светът и всичко, което съдържа,
Са само орнаменти на съвършеното блаженство.
В полетата на съвършените качества,
Всички са Буди, всички без изключение.

Тантрата „Шестте Простора на Самантабадра”^{[116](#)} казва:

Аз, изначалният владетел, съм спонтанно проявен и възниквам в чиста и неопетнена светлина. Царят на просветлено действие, аз притежавам тялото на върховна, велика тайна. Всеки йоги, надарен с ясна и силна интелигентност, който ме разпознае, ще доведе до съвършенство плодовете на своята практика и така ще стане еднакъв с мен самия Самантабадра.

Тантрата „Царят на Безкрайното Пространство”^{[117](#)} казва:

Въпреки че той владее и самсара, и нирвана,
Той никога не помръдва от състоянието на равномерност.
В Самантабадра всичко е едно.

По този начин най-висшата мъдрост (върховният Роден в Лотос) е ясно посочена във ваджра писанията.

От гледна точка на върховното състояние на пребиваване, никое явление никога не е помръднало, не се помръдва и няма никога да се помръдне от мандалата на изначалната основа, която сама по себе си има природата на изначално Просветление. Но от гледна точка на проявлението, разнообразието на явленията в самсара и нирвана възникват като творческо изражение на самата тази изначална основа, все едно я обграждат в **кръг**.

И така за съществата, които все още не са постигнали върховното състояние или които са го разбрали погрешно или частично (с други думи тези, които не са го реализирали такова, каквото е), безкрайно се разгръщат невъобразими проявления. Те се проявяват постоянно през трите времена, блестящи и възникващи в безкрайния простор на всепроникващата сфера на Дармадату. Те са танцуващи в небето Дакини. Тези проявления са безгранични и, образно казано, обкръжават изначалната основа. За тях в молитвата се казва **заобиколен от своите многобройни Дакини**. Всички тези проявления са спонтанното изражение на абсолютната природа; те са единствено и само проекция на ума¹¹⁸. Дори и в сутрите на Махаяна се казва, че явленията в самсара и нирвана са само „складиране“ на мисли¹¹⁹. Макар че те никога и в никое време не се отделят от абсолютната природа на еднаквостта, феномените постоянно се случват – чисти или нечисти, във всичките си разновидности, през трите времена.

От друга страна, за тези, които разбират това, в простора на абсолютната природа цялото съществуване на феномените притежава от самото начало изцяло чистата природа на четирите Ваджри, а за тези, които никога не губят това разбиране, а само се отпускат в чистото непринудено естествено състояние – за тези, които са мъдри по този начин, повече не възникват обикновени нечисти проявления и мисли. Те не могат да възникнат, така както е невъзможно да бъдат открити обикновени камъни в земя от злато. Всички явления възникват като безкрайна чистота.

Поддържайки тази йога, гладка като течащ поток, в който при липсата на привързаности, всички мисли се разтапят в момента, в който възникнат, практикуващият ще се освободи от всякакви окови, наложени от обикновения ум. Всички произтичащи от това качества на Махаяна пътя ще се усъвършенстват автоматично и без усилия и неразрушимата цитадела на Дармакайя ще бъде превзета. Практикуващият ще пребивава в абсолютния възглед на всички пътища и средства, възгледът на атийога, отвъд всякаква дейност и усилия. С този възглед за абсолютната природа, **следвайки по твоите стъпки** (ние практикуваме), както казва молитвата. И чрез нашата медитация в съзвучие с възгледа всички явления ще се проявят като мандала на четирите Ваджри. Така че, за да може изначалната мъдрост да ни **предаде благословии** и ние да можем да осъществим този върховен възглед и да **дойдем** или стигнем до мандалата на изначалната основа – за тази цел се **молим**.

Тъй като този път е същността на всички коренни инструкции и е най-висшата от всички мъдрости, това е **Гуру**. Понеже възприятието на изначалната мъдрост, освободена от всички привързаности и пречки, е без замърсявания, това е **Падма**. Тъй като това е осъществяването на крайното постижение, това е **Сидхи**. И накрая, реализацията на неделимостта на основата и плода е означено с коренната сричка на ума на всички Буди, а именно **Хум**.

Тази реализация е осъществяването, чрез себепознаващата изначална мъдрост, на дълбокия и върховен възглед за истинската природа на нещата, както е представен в сутрите и тантрите. Всички погрешни възгледи, сферата на дуалистичните аналитични мисли, които разграничават съществуване и несъществуване – всички те се разпадат естествено. Както е казано в тантрата „Обещанието на Дакините”¹²⁰:

Ако имаш нектар в устата си, няма да го изплюеш.

Няма да изядеш отново това, което си повърнал.

След като си опитал вкуса на себе-осъзнатостта – Бодичита,

Няма да търсиш погрешни мисли, измамни причини и резултат.

Съществуването на феномените не е нищо друго освен неделим съюз (на двете истини – проявление и пустота), непринуденото състояние на взаимно възникващо велико блаженство. Говорейки за йогите, които са открили този необратим, непроменящ се и безстрашен път, „Калачакра Тантра“ казва:

Телата им са чисти, прозрачни, без нито един материален атом, подобни на пространството. Те притежават всички главни и второстепенни белези на Просветлението. Те възприемат всички разнообразни феномени в трите измерения на съществуване като сън – чисти, прозрачни и освободени от помрачаване. Тяхната реч е непрекъсната и докосва сърцата на останалите същества, тъй като е изразена на подходящ за тях език. Техните умове са изпълнени с върховно блаженство, непоклатими, постоянно изпълнени с взаимно възникваща изначална мъдрост.

Така описаните йоги и йогини притежават постижението на Махамудра.

КРАТКО ОБЯСНЕНИЕ КАК ГОРЕИЗЛОЖЕНОТО МОЖЕ ДА СЕ ИЗПЪЛНЯВА КАТО ПРАКТИКА

В началото можем да използваме Седемредовата молитва като част от практиката Гуру Йога. Тя създава благоприятни условия за реализация на изначалната мъдрост. След това, с помощта на напълно квалифициран учител, трябва да постигнем ясно разбиране за основните положения на общите пътища на умелите методи и освобождението, както и за върховния и бърз път на Великото Съвършенство. После трябва да превърнем това в сърцето на нашата практика и да медитираме с усърдие. Това е начина да постигнем увереност във възгледа, както е обяснено в обобщаващите коренни инструкции; и така практикуващият може да постигне нивото на Видиядара.

С необратима вяра в Гуру Ринпоче, гледайки на него като на възплъщение на всички убежища, трябва да медитираме върху него, да го визуализираме над върха на главата си, молейки се силно със седемте ваджра реда (на Седемредовата молитва). От тялото на Гуру се излива поток от нектар, който пречиства всички наши болести и всички зли сили, на които сме станали жертва, както и всички грехове, замърсявания и страдания на тяло, реч и ум. Всички тези негативи ни напускат под формата на гной, кръв, паразити, мътна течност и разни други нечистотии. Накрая, като сол, която се разтваря във вода, тялото ни се разтваря в чиста течност, която се излива в зейналата уста на Яма – владетеля на смъртта – и всички други зли сили и духове под земята, на които дължим кармичните си дългове, така че тези кредитори да бъдат напълно удовлетворени. Така всички зли сили и кармични грехове са пречистени и се разтварят във пустота.

След това трябва да медитираме върху телата си във формата на сияйното тяло на идам божеството, към което изпитваме близост, и трябва да смятаме, че Гуру Ринпоче, визуализиран над главата ни, се спуска в центъра на осемлистния лотос на нашите сърца и се слива в един вкус с

неунищожимата есенция. След това трябва да останем в състояние на медитативно равновесие в изначалната мъдрост на великото блаженство.

В следмедитативния период трябва да възприемаме всичко, което се появява, като чистата земя на Буда, населена с божества. Трябва да използваме действията на ядене, ходене и седене като част от практиката, възприемайки ги като даряване към божествата или като обиколка на мандала и т.н. съответно. Когато си лягаме, трябва да визуализираме учителя в центъра на сърцата си и да практикуваме по съответния начин. Така в ежедневието си поведение трябва постоянно да полагаме усилие като непрекъснат, непрестанен поток, като превръщаме всичко, което вършим, в добродетел.

Трябва да визуализираме Гуру Ринпоче в небето пред себе си и да му се молим, правейки дарения и възхвалявайки го. Това е начинът да получим благословиите на неговото тяло, реч и ум. Такива молитви са от много голямо значение. Тъй като, общо казано, всички свършени качества от висшите сфери и върховното превъзходство на Просветлението се проявяват, когато следваме учител. Това особено важи за реализацията на дълбокия път¹²¹, която изцяло зависи от приемането на благословиите на учителя. Както се казва:

Абсолютната и взаимновъзникваща мъдрост
Идва само чрез натрупване на заслуги и изчистване на всички грешки
И от благословиите на реализирани Гуру.
Да се търси някъде другаде – трябва да разберете – е глупост.

И още:

Освен това тя е взаимно възникваща и неизразима.
Няма да я откриете никъде другаде,
Освен чрез навременните учения на Гуру
И от добродетелта на вашите заслуги. Знайте това!

За да се реализира най-висшата изначална мъдрост, трябва да изучаваме текстовете на сутрите и тантрите заедно с коментарите към тях. В

частност, трябва да се запознаем с коренните инструкции, които директно ни въвеждат в голата изначална мъдрост, съюза между пустота и проявление. По такъв начин ще можем да разсеем всички съмнения относно възгледа. След това, като полагаме усилия в съответствие с разбирането и опита си по пътя на умелите средства или по пътя на освобождението, ние ще получим плодовете в настоящето и в абсолютен смисъл.

ЕПИЛОГ

Ако тривиалните теми, изтъкани с низ от думи,
Изложени от помрачени и засенчени умове –
Когато учени ги излагат с умел блясък –
Може да се окажат пълни с хиляди чудеса,
Какво тогава да кажем за съвършената ваджра реч,
С дълбок смисъл, този танц на мълнии,
Извиращ от огромните запаси на познанието, което вижда
С яснотата на изначалната мъдрост, с неопетнени очи,
Всички неща такива, каквито са,
Проявяващи се без усилия на умове, щастливо благословени?

Безпомощният, детски ум, който размишлява
И подценява или надхвърля целта си,
Е страхлив, не може да пробие обширния простор.
Но надарените с добър късмет, които с вяра
Приемат тази молитва, ще разберат, че тя разкрива
Танц на сбъдваща желаня прехрана.
Защото тя наистина е в състояние да изрази
Сутрите и тантрите: цялото учение на Дарма.

Самите Велики Бодисатви не са в състояние
Да изложат всичките ѝ чудеса и да тълкуват смисъла ѝ.
Тогава как такъв като мен би могъл?
Непознавайки дълбокия ѝ смисъл, някои ограничени глупаци твърдят,
Че това са празни думи и нямат дълбочина.
„Не е задълбочено“, казват те. „Няма нищо трудно за разбиране“.
Те не изказват възхвали за тези обширни и задълбочени ваджра
стихове.

Но, когато върху бистрия океан на удивителния ум,
Звездите на вярата хвърлят своите блестящи отражения,

Белязаната със заека луна (тази удивителна Ваджра молитва)
Е нещо върховно над всички други текстове.

Тази дълбочина на смисъл, заложена като съкровище в земята,
Запечатана в думите на тази молитва,
Звучаща в постоянното ми рецитиране,
Се появява спонтанно. И в това аз намерих
Тайната на Просветления ум.

В центъра на моето сърце,
В неопетнената същност на осъзнатостта,
Медитирайки върху славния съвършен Буда Роден в Лотос,
Джнанапатва Манджушри,
Предаване на линиджа на благословиите
Дойде при мен в съзнанието ми.
Всичко това аз предадох в думи
И по този начин записах този коментар „Белият лотос”.

Чрез това нека всички съзрат
Изначалната мъдрост, самовъзникващия Цар на Лотоса,
Играейки в подобните на простор достижения на техните улове.
Нека аз и всички, които се свързват с тази молитва,
Попаднем под защитата на Падма във всичките си животи.
Нека получим, да размишляваме и медитираме
Върху ученията без отказване и пречки,
И с лекота да спечелим собственото си благо и благо на другите.
И нека общите учения на Победителя,
Йогите на трикратните вътрешни тантри,
Особено скъпоценните учения за светлината на Ваджра-същността,
Бъдат разпространени мощно във всички десет посоки.
Нека радостта и богатството от Дарма на всяко същество силно да се
увеличи!

„Белият Лотос”, този коментар на Седемредовата молитва, има три
аспекта. Външно, нейните венчелистчета са в пълен цъфтеж, понеже е ясно и

лесно да се разбере обяснението с думи. Вътрешно, вкусът от нейния скрит смисъл има сладостта на нектар. Накрая, чрез практиката, тя изпуска възвишен аромат на парфюм от благословии.

Когато аз, Мифам Намгял, бях 25-годишен, докато бях близо до Дзаи Гялпо, в шестия месец на годината на желязния кон (1870), настъпи събитие, което стана причина цялата скрита значимост на молитвата да се появи изведнъж в моя ум. На петнадесетия ден от същия месец аз изложих всичко в писмен вид. Макар че по-късно такива скъпоценни въплъщения като Джамянг Кхйенце Вангпо изразиха одобрение на моите усилия, те все пак бяха изпълнени с недостатъци в текстовата композиция, дължащи се на младежката ми възраст. Така аз направих малки подобрения и сложих този текст настрана, като в резултат на това след известно време оригиналите бяха изгубени.

Но моят придружител, Шераб Йозел, който ме смяташе за свой основен учител и който ми служеше благородно много години, търсеше навсякъде ръкописа и в крайна сметка го откри. С твърда вяра в Гуру Ринпоче той вече беше направил 1 300 000 рецитации на Седемредовата молитва и обеща да направи още. Той направи дарения в множество случаи, молейки ме да направя коментар на молитвата, казвайки че има нужда от детайлно обяснение, което да определи всички нейни външни, вътрешни и тайни значения.

Изпълнен с нежност към него и към всички последователи на Гуру Ринпоче и разбира се за всички същества на тази завършваща епоха, аз се запасих с усърдие, което преодоля въздействието на болестта ми, и фокусирайки се върху предишния текст (определени изрази в него бяха доста разпилени) го разширих с допълнителни нови акценти. Трудът беше завършен в един щастлив ден на шестия месец в годината на желязния вол (1901) в моето отшелническо жилище в Шри Симха, колежа на писанията на манастира Дзогчен, където звучат ученията на трите колесници. Чрез тези заслуги нека всички, които имат връзка с тази молитва, да бъдат родени в

Светлината на Лотос, чистата земя на Гуру Ринпоче. Нека този коментар постоянно носи добрини за доктрината и за живите същества!

ДЪЖД ОТ БЛАГОСЛОВИИ

Гуру Йога чрез седемредовата молитва

А

Виждайки себе си в обикновена човешка форма, аз виждам в небето пред мен
Неопетненото езеро Данакоша в земята на Орджен.

То е изключително дълбоко и пълно с вода, обогатена с осем ценни качества.

В центъра на езерото, над разтварящ се лотос, извисяващ се на скъпоценното си стъбло,
Седи Ваджрадара от Орджен, въплъщение на всички убежища,

Пламтящ със славата на знаците на Просветлението,

Прегръщайки към себе си своята спътница принцеса.

Дясната му ръка държи Ваджра, а лявата – чаша от череп и ваза.

Той изглежда великолепно в копринени роби, в орнаменти от скъпоценности и кости.

В ореола на петцветна светлина, той пламти във великолепието на велико блаженство.

Океанът от трите корена го обгръща плътно като облак.

Той ме гледа и излива върху мен дъжд от благословии от състрадание.

Призоваване

Непрекъснато и предано аз правя прострации с неподправена и силна отдаденост

Пред твоето безсмъртно тяло на мъдростта, природата на всички Буди.

Поставям в краката ти пред теб своето тяло и благосъстояние и

Всички постигнати заслуги от трите времена като облак от дарения на Самантабадра.

Разкайвам се за всяка зла постъпка и падения, натрупани във времето без начало.

За твоя живот и дела, Владетелю мой, в когото са събрани

Всички превъзходства на всички Буди и техните наследници,

Аз искрено ликувам и ти се моля предано.

Моля те да изсипеш върху мен силен дъжд от Дарма – мъдра и просторна.

Събирайки заедно всички мои добродетели и на другите,

Дотогава докато траят всички светове на съществата, огромен океан,

Аз ще следвам теб, мой Владетелю, в живот и смърт,

И посвещавам тази добродетел за пътеводител на всички същества, толкова много,
колкото е огромно небето.
Велика съкровищница от любов и познание, олицетворение на всички убежища,
Скъпоценна, единствена защита в тези зли времена, тази епоха на остатъци –
Изтерзана от болки, провокирани от петте упадъка,
Аз те умолявам със страстна отдаденост. Бързо погледни детето си с любящи очи.
И нека от твоя огромен простор от мъдрост уменията на твоето състрадание да се излеят
И да благославят и укрепят сега моето копнеещо сърце.
Покажи ми бързо знаците и знаменията на постигане
И ме дари с върховни и обикновени сидхи.

*Продължете, като рецитирате седемредовата молитва толкова пъти,
колкото можете.*

Хум

В северозападната страна на Орджен,
В цветното сърце на лотоса,
Великолепен, усъвършенствал своите постижения,
Ти си известен като Родения от Лотос.
Заобиколен от своите многобройни Дакини,
Следвайки по твоите стъпки,
Се моля да дойдеш, за да предадеш своята благословия.
Guru Padma Siddhi Hum

Като отговор на моята предана молитва от сърцето на Гуру и неговата
спътница и от мястото на тяхното единение бликат петцветни лъчи от
светлината на изначална мъдрост, разпръсквайки се като ефирни нишки. Те
потъват в сърцето ми и благославят ума ми.

След това рецитирайте мантрата

OM AH HUM VAJRA GURU PADMA SIDDHI HUM

В края на сесията:

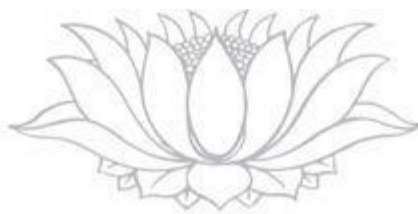
От трите срички, почиващи в трите центъра на Гуру,
Извират лъчи от светлина – бяла, червена и синя.
Те потъват в моите три центъра, чрез което моите три врати
Се пречистват от замъгляващите ги воали и се превръщат във ваджрите на
тяло, реч и ум.
Накрая Гуру и неговата свита се разтварят в светлина,
В капчици светлина, бяла и червена, белязани със сричката Хум.
Те потъват в моето сърце – умът на Гуру
И моят ум стават неделими.
Сега почивам в състоянието на неродена Дармакая.

А А

*Изричайки това, погледни към лицето на Великата изначална
Дармакая, природата на твоя собствен ум, непроменяема от самото
начало, отвъд приемане и отхвърляне...*

*Отново възникват проявления като в мираж. Погледни на всички
тях, все едно че имат природата на Гуру. Посвети заслугите и
отправляйки молитви с добри пожелания, направи всичко благоприятно.*

*На осмия ден от нарастващата луна на седмия месец, с молитви за събждане,
във всички животи служещият на Лотосовия Гуру – Мифам Намгял, аз извлякох това
от езерото на моя ум. Добродетел! Мангалам.*

БЕЛЕЖКИ

Въведение на Преводачите

1. Вижте Yeshe Tsogyal, *The Lotus-Born: The Life Story of Padmasambhava* (Boston: Shambhala Publications, 1993). [англ. Йеше Цогял, Роденият от Лотос: Историята на живота на Падмасамбава (Бостън: Публикации Шамбала, 1993.)] Тази книга, която е златна мина от завладяващи детайли, съдържа много пълен списък на тибетските източници. Вижте стр. 223–30.¹
2. Вижте Dudjom Rinpoche, *Counsels from My Heart* (Boston: Shambhala Publications, 2001), стр. 54. [англ. Дуджом Ринпоче, „Съвети от сърцето ми“ (Бостън: Публикации Шамбала, 2001.)]²
3. Тялото дъга представлява постигането на просветление според учението на Великото Съвършенство. Има няколко нива на тялото дъга, от които голямото пренасяне ('ja' lus 'pho ba chen po) е най-високо. Както обяснява Тулку Тондуп, йогите „преобразяват нечистото си обикновено тяло като тяло, наподобяващо дъга, и след това той живее векове наред, без да умира, стига да е от полза за другите. Понякога той остава невидим за обикновените създания, но когато се появи възможността да преподава и да служи на другите, той ще стане видим в първоначалния си вид или под различни форми отново и отново. Това тяло е известно още като Ваджра Тяло (rdo rje sku).“ Tulku Thondup, *The Tantric Tradition of the Nyingmapa* (Marion, Mass.: Buddhayana, 1984), стр.193. [англ. Тулку Тондуп, Тантрическата традиция на Нингмапа (Марион, Масачузетс: Будаяна, 1984), стр. 193.] Въпреки че постигането на голямото пренасяне на дъгата е много рядко, знае се, че и други майстори освен Гуру Ринпоче (например Вималамитра), са го постигнали.³

4. Dilgo Khyentse, *The Wish-Fulfilling Jewel* (Boston: Shambhala Publications, 1988), стр. 3. [англ. Дилго Киенце, Изпълняващият желанията скъпоценен камък (Бостън: Публикации Шамбала, 1988), стр. 3.]⁴
5. Khyentse, *The Wish-Fulfilling Jewel*, стр. 9. [англ. Киенце, Изпълняващият желанията скъпоценен камък, стр. 9.]⁵
6. Gyalwa Changchub and Namkhai Nyingpo, *Lady of the Lotus-Born* (Boston: Shambhala Publications, 1999), стр. 176. [англ. Гялва Чангчуб и Намкай Нингпо, Дамата на Родения от Лотос (Бостън: Публикации Шамбала, 1999), стр. 176]⁶
7. Changchub and Nyingpo, *Lady of the Lotus-Born*, p. 20. [англ. Чангчуб и Нингпо, Дамата на Родения от Лотос (Бостън: Публикации Шамбала, 1999), стр. 20]⁷
8. Като пример за тази практика ние добавихме в края на тази книга превод на „Дъждът от благословии“, гуру-йога практика, съставена от Мифам Ринпоче, който поставя специален акцент върху рецитирането на Седемредовата молитва.⁸
9. Виж Khyentse, *The Wish-Fulfilling Jewel*, стр. 19. [англ. Киенце, Изпълняващият желанията скъпоценен камък, стр. 19.]⁹
10. Цялата житейска история на Йеше Цогял, преразказана в „Дамата на Родения от Лотос“, може да се разглежда като пример за връзката гуру-ученик и като разширена илюстрация на практиката на гуру-йога.¹⁰
11. Виж Tulku Thondup, *Hidden Teachings of Tibet* (London: Wisdom Publications, 1986), стр. 61. [англ. Тулку Тондуп, Скрытые Учения на Тибет (Лондон: Уисдъм Пъбликейшънс, 1986) стр. 61.]¹¹

Белият Лотос

1. Както Падмакара, така и Падмасамбава са имена на Гуру Ринпоче, и двете са преведени на тибетски като *pad ma 'byung gnas*. Името може да бъде разбрано по два начина: или като „Роденият от Лотос“ (по-често срещаната интерпретация), или като „Източникът-Лотос“ Втората интерпретация е обсъждана впоследствие в коментара. Вижте също Padmasambhava и Jamgön Kongtrul, *The Light of Wisdom* (Boston: Shambhala Publications, 1995), стр. 45–46. [англ. Падмасамбава и Джамьон Конгтрул, Светлината на Мъдростта (Бостън: Публикации Шамбала, 1995)]¹
2. Одияна, царството на дакини, традиционно се намира на северозапад от индийския субконтинент, може би в района на долината Суат, съседна на

Кашмир, в сегашния Пакистан. Преди идването на исляма този регион е бил прочут с традициите си на тантрически будизъм, факт, удостоверен от богатото си археологическо наследство. „Одияна“ било името на санскрит за местното име „Удиан“ – името, от което произлиза очевидно тибетското „Орджен“. Вижте Ngawang Zangpo, *Guru Rinpoche: His Life and Times* (Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2002), стр. 57–59. [англ. Нгаванг Зангпо, Гурю Ринпоче: Неговият живот и времена (Итака, Ню Йорк: Публикации Снежен Лъв, 2002), стр. 57–59.] В настоящия превод, използваме както санскритския, така и тибетския вариант, тъй като и двата са актуални, но се дава предпочитание на тибетския вариант „Орджен“, тъй като това е формата, най-позната на практикуващите, много от които рецитират молитвата към Гурю Ринпоче на тибетски.²

3. Това е името, дадено на Джамгьон Конгтрул Лодрьо Тхайе (1813-1899) в качеството си на тертон, или откривател на свещени текстове.³
4. Това е буквален превод на *pad ma kun tu 'chang*, епитет на Гурю Падмасамбава.⁴
5. *nges pa lnga*. Петте уверености на самбогакая се отнасят за учителя (Акшобия, например), неговата свита (Бодисатви на десетото ниво на реализация), учението (Тайната мантра), мястото (неговото просветлено поле на Абхирати или Проявена Радост) и времето (колелото на вечната приемственост извън времето).⁵
6. *rnam shes bdun*. А именно, съзнанията на шестте сетива (умът се счита за шестото съзнание), заедно със замърсеното съзнание, което заражда „аз“-а.⁶
7. *byang chub yan lag bdun*. Сред тридесет и седемте елемента, водещи до просветление, това са седемте фактора на пътя на виждане, а именно – съзнателност, перфектно проникновение, усърдие, радост, гъвкавост, концентрация и равенство.⁷
8. *don dam dkor bdun*. Просветеното тяло, реч, ум, качества, дейности, абсолютния простор и изначалната мъдрост.⁸
9. Говори се, че Вайрочана по-късно се преродил като Джамгьон Конгтрул, тертона, разкрил този текст на съкровището. Това позоваване на Вайрочана е пророческото разрешение на Гурю Ринпоче (*bka 'babs lung bstan*), определящо Вайрочана като средството за предаване на учението-съкровище. Пророческото разрешение не е „просто предсказване на бъдещи събития, но има силата да сбъдне каквото е казано, благодарение на силата на думите на истината на Гурю Падмасамбава“. Вижте Tulku

Thondup, *Hidden Teachings of Tibet*, стр. 68 [англ. Тулку Тондуп, Скрити учения на Тибет, стр. 68.]⁹

10. Нашата Вселена се нарича така, защото нейните жители преживяват замърсени емоции и страдания в голяма степен и Бодисатвите търпят трудности и практикуват смело. Вижте Longchen Yeshe Dorje, Kangyur Rinpoche, *Treasury of Precious Qualities* (Boston: Shambhala Publications, 2001), стр. 395, н. 260. [англ. Лонгчен Йеше Дордже, Кангюр Ринпоче, Съкровищницата на скъпоценните качества (Boston: Shambhala Publications, 2001), стр. 395, н. 260]¹⁰
11. Осем проявления, *mtshan brgyad*. Те са Падмасамбава, Лоден Чоксе, Падма Гялпо, Нима Озер, Сенге Драдок, Шакия Сенге, Дордже Дроло и Ваджрадара от Орджен.¹¹
12. Това са съответно Амиитаба, Авалокитешвара и Гуру Падмасамбава.¹²
13. Шамбала на Севера е скрита земя, разположена в нашия човешки свят. Царете му са просветлени проявления, а учението на Калачакра Тантра се съхранява и практикува там.¹³
14. Яростният Притежател на Колелото, името на бъдещия калки (rig ldan), „цар на родословието“ на Шамбала, който със своята армия ще победи ордите на варвари, като така ще доведе периода на дегенерация до край и ще въведе новата златна ера. Вижте бележка 13.¹⁴
15. Изглежда желателно да се остави тук санскритското изписване на радма, но читателят трябва да е наясно, че се произнася „пема“ от тибетците и от повечето практикуващи тибетски будизъм.¹⁵
16. От ботаническа гледна точка, тибетската дума ge sar е донякъде неточна. Просто се отнася до центъра или сърцето на цвете, което западната наука анализира в различни елементи: тичинки, прашници, плодник и т.н. Забележителната особеност на индийския цвят на лотос (*nelumbo nucifera*) е, че в центъра на короната от златни, полено-носещи тичинки, плодникът има формата на чаша с плосък връх, съдържаща семена, шушулка, която също е със златистожълт цвят. Човек може да си представи, че ако цветето беше достатъчно голямо, чашата на плодника щеше да представлява възхитително място за сядане.¹⁶
17. *dral gyi beu*. Конфигурация, подобна на решетка, която е символ на просветления ум. Както казва Кенпо Йонтен Гямцо в коментара си към „Съкровищницата на скъпоценните качества“ на Джигме Лингпа, „дарма чакрата, разположена в сърцето, се нарича „безкраен възел“ поради дълбокия му простор.“ Вижте Йонтен Гямцо, *yon tan rin po che 'i mdzod kyi*

'grel pa zab don snang byed nyi ma 'od zer, том Hung, стр. 350.¹⁷

18. Просто да се види Гурю Ринпоче (или негови изображения) е източник на полза за съществата.¹⁸
19. Външната колесница е причинно-следствения път, включващ Хинаяна и общата (сутра) част на Махаяна. Вътрешната, или „резултатната“, колесница е Тайната мантра, или Ваджраяна.¹⁹
20. Трите вида страдание са „страданието на страданието“, т.е. физическата и психическата болка в обичайния смисъл на термина; „страданието от промяна“ – привидно щастливите състояния, които рано или късно ще се превърнат в техните противоположности; и „всепроникващото страдание в създаване“, което е неизбежното страдание, вплетено във всеки вид съставни дейности.²⁰
21. Естествено просветлено поле на нирманакая, *rang bzhin sprul sku'i zhing khams*. Според Кенпо Йонтен Гямцо, естествените просветлени полета на нирманакая са проява на спонтанното излъчване на вътрешната светлина на изначалната мъдрост. Вижте Йонтен Гямцо, *yon tan rin po che 'i mdzod kyi 'grel pa zab don snang byed nyi ma 'od zer*, том Hung, стр. 805.²¹
22. „Ненадминат“ е буквалното значение на *bla ma* (което е съкращение от *bla na med pa*), тибетският еквивалент на „гурю“ на санскрит.²²
23. *snying thig tshig bdun ma*. Садана от Гурю Ринпоче, принадлежаща към цикъла на *bla ma gsang 'dus*²³
24. Трите ваджри са трите неразрушими състояния на просветленото тяло, реч и ум.²⁴
25. Контекстът тук е този на *kye rim (skyed rim)* или етапа на генериране. Казва се, че практиката на садана преминава през четири фази: доближаване (*bsnyen pa*), близко доближаване (*ye bsnyen*), постижение (*sgrub pa*) и велико постижение (*sgrub chen*). Тук последните две фази представляват етап на съвършенство в етапа на генериране.²⁵
26. *chos sku chen po*. Това се отнася до неделимото единство на двете по-висши истини на Мантраяна, а именно неделимите аспекти на чистотата и равенството на всички явления (т.е. съответно тяхната относителна и абсолютна истина). Великата дармакая не трябва да се разбира като аспект на проста празнота.²⁶
27. Има три начина за натрупване на рецитация на молитва или мантра: (1) чрез практикуване на рецитацията за предварително определен период от време, (2) чрез практикуване, докато човек не натрупа предварително

- определен брой рецитации, или (3) чрез практикуване на рецитирането, докато не се появят признаци на осъществяване.²⁷
- 28.*bka' brgyad yongs 'dus kyi rig 'dzin phyi sgrub*.²⁸
- 29.*bla ma gsang 'dus them med*.²⁹
- 30.*bla ma sgrub pa'i gsang them gnad yig*. Този текст най-вероятно принадлежи към цикъла на Гурю, като пазител на тайни (*bla ma gsang 'dus*).³⁰
- 31.*bla ma gsang ba 'dus pa'i sgrub pa lung gi byang bu*.³¹
- 32.*bdud rtsi 'byung rgyud*.³²
- 33.*tshes bcu bskul thabs*³³
- 34.*pad ma bka' yi thang yig*. Биография на Гурю Падмасамбава, скрита като текст съкровище и открита от Орджен Лингпа (1323–?).³⁴
- 35.Т.е. Авалокитешвара.³⁵
- 36.Този и двата предходни редове са препратка към трите кая, или измерения на Просветлението: аспекта на дармакая, или Самантабадра, в дармадату; аспектът самбогакая, или Ваджрадара, в полето на просветлението на наситеното украшение; и аспектът нирманакая, или Буда Шакямуни, във Ваджрасана (Ваджра престолът, в Бод Гая).³⁶
- 37.*leu bdun ma*. Известното последно учение на Гурю Ринпоче, дадено на неговите ученици, преди да напусне Тибет, скрито като терма и открито от Ригдзин Годем (1337–1408).³⁷
- 38.*bla ma sgrub pa'i gnad yig*.³⁸
- 39.*snyan brgyud nor bu'i mdzod khang*.³⁹
- 40.*bla ma drag po*.⁴⁰
- 41.*bla ma dgongs 'dus sku rgyud shel gyi ri bo*. Цикъл учения, скрити като съкровище и открити от Санги Лингпа (1340–96).⁴¹
- 42.В тантра традицията има два вида медитация: медитация според пътя на освобождението и медитация според пътя на умелите средства. Накратко, пътят на освобождението набляга на трите вида мъдрост (произтичащи от слушане, размисъл и медитация върху учението), чрез които се постига разбиране и реализация. Пътят на умелите средства набляга на методите и включва практики, свързани, наред с други неща, с фините канали, енергии на вятъра и есенциални капки на физическото тяло.⁴²
- 43.*yum la bstod pa*.⁴³
- 44.*rig pa rang shar gyi rgyud*.⁴⁴
- 45.*rdzogs chen chos nyid byang chub sems rnam dag ston pa'i rgyud*.⁴⁵

46. *me lce phreng ba'i rgyud.*⁴⁶
47. *kye rdo rje rgyud.*⁴⁷
48. *dpal mchog dang po.*⁴⁸
49. Ваджратопа (*rdo rje snyem ma*) е името на спътницата на Ваджрасатва.⁴⁹
50. *dus kyi 'khor lo bsdus pa'i rgyud.*⁵⁰
51. *bde mchog gi rgyud.*⁵¹
52. *gdan bzhi pa'i rgyud.*⁵²
53. *'khor lo sdom pa gsang ba bsam gyis mi khyab pa.*⁵³
54. *rdo rje sems dpa' nam mkha'dang mnyam pa'i rgyud.*⁵⁴
55. *gsang ba snying po'i rgyud.*⁵⁵
56. *rdo rje sems dpa' nam mkha'che.*⁵⁶
57. *kun byed rgyal po'i rgyud.*⁵⁷
58. *sangs rgyas mnyam sbyor.*⁵⁸
59. *he ru ka gal po'i rgyud.*⁵⁹
60. За съжаление, не успяхме да изготвим адекватен превод на този цитат. Тибетският текст гласи следното: *gang phyir a sogs ka sogs ri bong can dang nyin byed gcig nyid rdo rje can gyi gdan min zhing / hung yig nyid kyi mtshan ma dang ni yongs su gyur pa gzhan pa kha dog gzugs dag mi 'dod de / 'gyur med dag gis bskyed cing 'gyur ba nyams par gyur pa mchog gi dbang po dag dang ldan pa ni / rnam pa kun ldan thig le mtha' dag rgyal ba'i bdag po sna tshogs sgyu ma 'dzin pa 'di la'o.*⁶⁰
61. *dus kyi 'khor lo rtsa ba'i rgyud.*⁶¹
62. *Manjushri-nama-samghiti, 'jam dpal gyi don dam pa'i mtshan yang dag par brjod pa.*⁶²
63. *bkra shis rig pa'i khyu byug.*⁶³
64. С други думи, името Буда Падмасамбава (като Падмакара) се тълкува като означаващо „източник на [подобни на] лотос Буди“. Вижте бележка под линия 1. на Белия Лотос.⁶⁴
65. *'bras chos.* Буквално качествата на плода или резултата.⁶⁵
66. *rnam thar sgo gsum.* Трите врати за съвършено освобождение са три начина за изразяване на абсолютната реалност на всички явления. Казва се, че феномените са (1) пусти (тъй като са без присъщо съществуване), (2) лишени от атрибути (тъй като концептуалните описания на съществуване и несъществуване, добри и лоши и т.н., не могат да бъдат приложени правилно към тях), и (3) отвъд очакването (тъй като в природата на ума

самсара и нирвана са неразличими – в резултат на което нирвана, или Просветлението, не е нещо, което трябва да се очаква).⁶⁶

67. От двамата майстори Нагарджуна и Асанга, първият обикновено се счита за основен представител на дълбокия възглед за пустотата, която той излага в своите текстове с разсъждения, като се основава на сутрите Пражняпарамита, принадлежащи към второто завъртане на колелото на Дармата. Въпреки това, в своите Химни или текстове на отдаденост, той апелира към възгледа на татагатагарба, изложена в сутрите на третото завъртане на колелото на Дарма, възглед, който е подробно разяснен и разработен в учението на Бодисатва Майтрея, както е предадено към Асанга, чрез който се осъществява и записването му. Важно е да се има предвид, че от гледна точка на Нингма възгледите на двете завъртания са взаимно допълващи се (единият не се счита за по-висок от другия) и свързаните с тях писания се считат за съдържащи абсолютното значение.⁶⁷
68. *tshad ma rnam 'grel*. Известният коментар на Дармакирти за Праманасамучая на Дигнага. Текстовете на Дигнага и Дармакирти са основни източници за будистките учения за логиката и епистемологията.⁶⁸
69. Т.е., анутарайога тантра, най-високият клас учения според четворната класификация на тантрите.⁶⁹
70. „Съвкупност на ваджра тялото“ е изобразяване на *rdo rje lus* в контраст с *rdo rje sku*, което се превежда просто като „ваджра тяло“. Първият е финият аспект на физическото тяло и се състои от каналите, енергиите на вятъра и есенциалните капки. Последното е неразрушимото тяло на мъдростта, което напълно надхвърля тези категории.⁷⁰
71. *Ro ma* and *rkyang ma* са тибетски термини. В санскрит десният и левият канал се наричат съответно *rasana* (расана) и *lalana* (лалана). Централният канал се нарича *uma* (*dbu ma*) на тибетски, *avadhuti* (авадути) на санскритски.⁷¹
72. А именно, *khams*, което е друг термин за *thig le*, есенциалните капки. За интересна дискусия относно слънчевите и лунните енергии на вятъра във връзка с намаляването или увеличаването на силата на петте елемента, вижте Jamgön Kongtrul, *The Treasury of Knowledge*, книга 6, част 4, *Systems of Buddhist Tantra* (Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2005), стр. 179, и бележки (англ. Джамгьон Конгтрул, Съкровищницата на знанието, книга 6, част 4, Системи на будистката Тантра (Итака, Ню Йорк): Публикации Сноу Лайън, 2005), стр. 179)⁷²

- 73.Есенциални капки, санскрит: *tilaka*, тибетски: *thig le*. Според Джамгон Конгтрул това е „сърцевината или семето на голямо блаженство“. Има два аспекта: първо, абсолютната есенция на изначалната мъдрост (*don dam ye shes kyi thig le*), и второ, значителната червено-бяла есенция (*rdzas kyi tig le*). Съществени есенциални капки са от два вида: квинтесенциалните или пречистени (*dwangs ma*) и остатъчните (*snyigs ma*). Остатъчната есенциална капка се подразделя на пречистена и остатъчна. Първата (пречистена-остатъчна) придава излъчване и сила на тялото; втората (остатъчна-остатъчна) се отнася до есенциалните течности, които се отделят от тялото. Вижте Kongtrul, *Systems of Buddhist Tantra*, стр. 181–82, и бележки. (англ. Конгтрул, Системи на будистка Тантра, стр. 181–82)⁷³
- 74.*mkha' 'gro rgya mtsho'i rgyud*.⁷⁴
- 75.*bcom ldan' das*. Епитет на Буда. Тибетското предаване на „Багаван“ е интерпретативно и се разбира като загатване, че Буда е победител (*bcom*), притежаващ [всички добродетелни качества] (*ldan*) и трансцендентен (*'das*).⁷⁵
- 76.*sgyu 'phrul me long gi rgyud*.⁷⁶
- 77.*mkha' 'gro ma rdo rje gur gyi rgyud*.⁷⁷
- 78.Това не е нищо повече от приблизително предаване на особено труден пасаж. На тибетски текста гласи следното: *nam mkha' bum pa'i dbus nas chu ni len par byed pa na yang 'gro ba min pa ji lta ba / mkha' khyab mkha' yi rdo rje can ni yul dang rnam bral lus kyi dbus dag tu yang de bzhin no / zhes dang / stong pa la ni ye shes rnam par bsres ba ro mnyam 'gyur med rtag par yang ni 'gyur ba ste / de lta' 'byung ba la gnas zhi ba rnam gsum srid pa la gnas rang gi lus la rig par bya*.⁷⁸
- 79.Думите „пространство“ и „курс“ са преводът на *mkha' 'gro*, еквивалент в тибетския на санскритската дума *dakini*.⁷⁹
- 80.'*khrol' khor*. Системи от физически упражнения, които изправят фините канали на тялото и развиват възлите на централния канал.⁸⁰
- 81.*rlung sems*.⁸¹
- 82.'*pho ba'i bag chags*: Според Калачакра Тантра, склонността към движение се отнася до тенденцията да се излъчва есенциалната капка в своя груб аспект. Вижте Kongtrul, *Systems of Buddhist Tantra*, стр. 429, Номер. 30. (англ. Конгтрул, Системи на будистката Тантра, стр. 429, номер. 30.)⁸²
- 83.*rnal 'byor ma'i rgyud kun tu spyod pa*.⁸³
- 84.*tsitta sha'i sgron ma*.⁸⁴

85.*rgyang zhags chu'i sgron ma.*⁸⁵

86.*dbyings rnam dag gi sgron ma.*⁸⁶

87.*thig le stong ba'i sgron ma.*⁸⁷

88.*shes rab rang byung gi sgron ma.*⁸⁸

89.Това се отнася до специфичните техники за съзерцание („*char byed sgo'i gnad*“); с използване за подкрепа безоблачното небе, слънцето и луната и т.н. (*'char gzhi yul gyi gnad*); дишане през устата и осъзнатост (*rlung rig gi gnad*).⁸⁹

90.*mi 'gul ba gsum*. Тялото трябва да е неподвижно в една от трите специални пози; очите трябва да са стабилни и настроени по подходящ начин на гледане; умът, съсредоточен върху енергията на вятъра, трябва да бъде без никакво движение или промяна.⁹⁰

91.*sdod pa gsum*. Ако външните прояви почиват непоклатимо, всички неприятности възникват като приятели; ако тялото почива, без да се прави нищо, няма да има заблудени мисли; ако умът, съсредоточен върху енергията на вятъра, почива неподвижен и без да се умножава, мислите не могат да възникнат.⁹¹

92.*thob pa gsum*. Когато човек е достигнал майсторство към външните прояви, средата му възниква като просветлено поле; когато някои владее тялото, то се разтваря в светлината; когато някой владее осъзнатостта с пустота, заблудените мисли естествено спират.⁹²

93.Четири вида уверена сигурност са *gdengs bzhi*: (1) увереността, при която човек не се страхува от по-ниските сфери, (2) уверената сигурност, благодарение на която човек не очаква напълно узрели кармични ефекти, (3) уверената сигурност, която се състои в това, че не се надяваме на постигането на целта и (4) уверената сигурност, заради която радостта от достигането до природата на основата се пречиства в състоянието на равенство.⁹³

94.Тези четири видения се наричат съответно на тибетски *chos nyid mngon sum, nyams snang gong 'phel, rig pa tshad phebs* и *chos nyid zad sa*.⁹⁴

95.*cog bzhaq bzhi* Тези четири метода за „оставяне на нещата такива, каквито са“ са свързани с възгледа, медитацията, действието и резултата и се отнасят до практиката на трекчьо, фокусирана върху изначалната чистота на явленията.⁹⁵

96.Т.е. не зависи от концептуални конструкции, за разлика от пътя според махайога, например.⁹⁶

97.*rdzogs chen lta ba ye shes gting rdzogs kyi rgyud.*⁹⁷

98. *'jam dpal don dam pa'i mtshan brjod pa.*^{[98](#)}
99. *gser gyi me tog mdzes pa rin chen sgron ma 'bar ba.*^{[99](#)}
100. *seng ge rtsal rdzogs kyi rgyud.*^{[100](#)}
101. Т.е. петте мъдрости. Вижте коренната тантра на *Калачакра* по-рано в книгата.^{[101](#)}
102. Това предаване е до голяма степен предполагаемо. Тибетският текст е следният: *shes rab ye shes dag ni sems dang de yi snang ba dag kyang rnam pa bcu po nyid du gyur / dbang ni dri med ri bong can mtshung me long gzugs brnyan lta bu 'di la zhugs pa gang yin pa / de las mya ngan 'das pa'i bde ba 'pho med lhan cig skyes pa 'gyur med nyid ni bzhi pa ste / sangs rgyas zhal 'di gsang gi snying dang kha la gnas par gyur pa de ni dpal ldan bla ma'o.*^{[102](#)}
103. *bang mdzod 'phrul lde'u.*^{[103](#)}
104. *rdzogs chen snang srid kha sbyor gyi rgyud.*^{[104](#)}
105. *rdzogs chen nam mkha' mnyam pa'i rgyud.*^{[105](#)}
106. Тези четири етапа, по-рано наричани фази на етапа на генериране (виж бележка 25), тук се използват за описание на напредъка по целия път.^{[106](#)}
107. Четирите демона са символи на препятствия, срещани по пътя. Демонът на агрегатите се отнася до петте психофизични съставни части, които заедно създават впечатление за индивидуално Аз. Демонът на замърсяванията се отнася до негативните емоции. Демонът на смъртта се отнася не само за самата смърт, но и за моментната преходност на всички явления. Демона на детето на боговете се отнася до разсеяност и умствено лутане.^{[107](#)}
108. *thig le nyag gcig.*^{[108](#)}
109. Т.е. живите същества са материалната (неефективна) причина за Будите, по същия начин, по който глината е причината за вазата, в която се превръща.^{[109](#)}
110. *ye shes rdo rje kun las btus pa.*^{[110](#)}
111. *'jam dpal sgyu 'phrul drva ba'i bstod pa.*^{[111](#)}
112. *kye rdo rje'i rgyud brtag gnyis.*^{[112](#)}
113. *spros bral don gsal chen po'i rgyud.*^{[113](#)}
114. *rdzogs chen ye shes nam mkha' dang mnyam pa'i rgyud.*^{[114](#)}
115. *kun tu bzang po che ba rang la gnas pa'i rgyud.*^{[115](#)}
116. *kun tu bzang po klong drug pa'i rgyud.*^{[116](#)}
117. *klong rab 'byams rgyal po'i rgyud.*^{[117](#)}

118. *sems kyi snang ba*. [118](#)

119. *rtog pas bzhag pa tsam*. [119](#)

120. *mkha' 'gro ma'i sdom pa'i rgyud*. [120](#)

121. Т.е. Мантраяна и особено Великото Съвършенство. [121](#)

РЕЧНИК

Авалокита, Скт.; Тиб. *spyan ras gzigs*. Виж Авалокитешвара.

Авалокитешвара, Скт.; Тиб. *spyan ras gzigs*. Бодисатва, смятан за въплъщение на състраданието на всички Буди. Той също е смятан за самбогакая в тройното групиране, в което Амитаба е дармакая, а Гуру Падмасамбава е нирманакая.

Агама, Скт.; Тиб. *lung*. Езотерични учения, които изясняват тантрите. В класификацията на тантра от школата Нингма вътрешните тантри се делят на три групи: махайога, ануйога и атийога. В същата тази система тези три групи се обозначават също като *rgyud*, *lung* и *man ngag* (Скт. съответно *tantra*, *agama* и *upadesha*), където махайога се счита за *tantra* (*rgyud*), ануйога се счита за изясняване (*agama*, или *lung*), а *atiyoga* се счита за коренна инструкция (*upadesha*, или *man ngag*).

Амитаба, Скт.; Тиб. *'Od dpag med*; букв. безгранична светлина. Буда от семейството на Лотоса, символизиращ речта на всички Буди.

Амрита, Скт.; Тиб. *bdud rtsi*; букв. амброзията, която побеждава демона на смъртта. Напитка на безсмъртието и символ на мъдростта.

Анутара Тантра, Скт.; Тиб. *bla na med pa'i rgyud*; букв. ненадмината тантра. Четвъртият и най-висок клас на тантра според четирикратната класификация на тантрите, предпочитан в Новата традиция. Тя съответства на трите вътрешни тантри (маха, ану и ати) в сравнение с трите външни тантри (кроя, чария и йога) от шесткратната класификация на Нингма.

Буда-поле, Скт. *buddhakshetra*, Тиб. *zhing khams*. Общ термин за сфера или измерение, в което живее Буда. Буда-полетата се категоризират според трите каи, които се възприемат само от същества със съответна реализация. В допълнение има чисти земи или полета, излъчвани от Буди и Бодисатва с

много високо постижение, до които съществата с подходяща карма и заслуги имат достъп и в които те са в състояние безпрепятствено да напредват по пътя. Тези чисти земи са подобни на буда-полетата на нирманака и се категоризират според местоположението им, дали са в небето (*mkha 'spyod*), на земната повърхност (*sa spyod*) или дори в подземните райони (*'og spyod*). Славната Медно-оцветена планина на Гуру Падмасамбава, планината Потала на Авалокитешвара, скритата земя Шамбала и т.н. се считат за чисти земи от този род.

Ваджра, Скт.; Тиб. *rdo rje*. Вещество, сходно с адамант или диамант. Понякога наричано гръмотевичен удар, това е емблема на неразрушимост. Под формата на ритуално приспособление, редовно използвано в тантрически церемонии, ваджрата е символ на умелите методи, т.е. състрадание, и е съчетана с камбаната (Скт. *Ghanta*; Тиб. *Dril bu*), символизираща мъдростта на пустотата.

Ваджрадара, Скт.; Тиб. *rdo rje 'chang*; букв. който държи ваджра. Името на самбогака Буда, който е обединението на петте просветлени линии. Понякога Ваджрадара се приравнява със Самантабадра.

Ваджраяна, Скт; Тиб. *rdo rje theg pa*. Вижте: резултатния път.

Вайбхашика Скт.; Тиб. *bye brag smra ba*. Първата от системите на принципите на Хинаяна, в която неделимите частици на материята и неделимите моменти на съзнанието се разглеждат като абсолютни истини.

Вайрочана, Тиб. *ba'i ro tsa na* (осми век). Един от първите тибетски ученици на Гуру Ринпоче и на Шантаракшита (от когото е ръкоположен и от когото е получил името си). Той също бил ученик на китайския майстор Шри Симха и освен това получил учения за чистото възприятие директно от самия Гараб Дордже, като по този начин се превърнал в един от проводниците, по които в Тибет се въвеждат ученията на Великото Съвършенство. Той беше един от най-ранните и велики тибетските преводачи на будистки сутри и тантри.

Видиядара, Скт.; Тиб. *rig 'dzin*; букв. притежател на осъзнатост или притежател на знания. Същество с високо постижение във Ваджраяна. Според традицията

на Нингма има четири вида видиядара, съответстващи на десетте (или единадесет) нива на реализация на сутра учението.

Вътрешна Тантра, Тиб. *nang rgyud*. Вижте анутара тантра.

Гуру Чокий Уангчук, Тиб. *gu ru chos kyi dbang phyug* (1212–70). Един от петте „крале тертони“, които били най-големите от откривателите на съкровища.

Дака, Скт.; Тиб. *dra 'bo*; букв. герой. Титла, използвана в тантрите за обозначаване на мъжки бодисатви; мъжкият еквивалент на дакини. Вижте също дакини.

Дакини, Скт.; Тиб. *mkha' 'gro ma*. Представяне на мъдростта в женска форма. Дакините са разделени в няколко класа. Има дакини на мъдростта, които са напълно просветлени, и светски дакини, които притежават различни духовни сили. Дакините на мъдростта са класифицирани в пет групи според петте просветлени линии на Татагата, Ваджра, Скъпоценното бижу, Лотоса и Действието. Вижте също петте просветлени семейства.

Дамару, Скт.; Тиб. *da ma ru* Малък ритуален барабан, традиционно направен от върховете на два черепа, закрепени един към друг.

Дармадату, Скт.; Тиб. *chos dbyings*. Всеобхватният простор на абсолютната реалност; пустотата на явленията, която е неотделима от появата им.

Дармакая, Скт.; Тиб. *chos sku*. Буквално „тялото на дарма“. Според контекста, това се отнася за измерението на пустотата на Просветленото Съзнание. Алтернативно, това може да показва обединението на пустота и сияйна изначална мъдрост.

Дармата, Скт.; Тиб. *chos nyid*. Друг термин за пустотата; природата на явленията.

Дармачакра, Скт.; Тиб. *chos kyi 'kho lo*; букв. канал-колело на реалността. Вижте чакра.

Две Истини, Тиб. *bden gnyis*. Двойният статус на всяко явление: привидно съществуване на относително ниво и пустотата от действително съществуване на абсолютно ниво. Тълкуването на учението за двете истини е критерият, по който

се разграничават различните нива на системите от будистки принципи.

Джамбудвипа, Скт.; Тиб. 'Dzam bu'i gling. Името, дадено на нашия свят в космологичната система на древна Индия.

Джамянг Кхиенце Уангпо, Тиб. 'jam dbyangs mkhyen brtse dbang po (1820–92). Една от най-великите фигури в най-новата история на традициите на Сакия и Нингма и един от основните основатели на движението Риме, несектантското движение в Източен Тибет. Той беше голям откривател на съкровища, тъй като се смяташе за последен от петте „царе тертони“.

Джнанасатва, Скт.; Тиб. ye shes sems dpa'; букв. същество на изначалната мъдрост. Призован, в контекста на практиката на етап на генерирането (*bskyed rim*), от простора на мъдростта на дармакая. След това се слива и пребивава в сърцето на самаясатва (съществото на обетите), а именно, визуализираното медитативно божество.

Идам Божество, Тиб. yi dam. Тантрическо божество, в мъжка или женска форма, представляващо различни аспекти на Просветлението. Идамите могат да бъдат мирни или яростни, а върху тях се медитира според естеството и нуждите на отделния практикуващ.

Йеше Цогял, Тиб. ye shes mtsho rgyal. Най-изявената ученичка и тибетската спътница на Гуру Падмасамбава. Тя сама по себе си бе велика учителка и изигра решаваща роля в скриването на термите, или ученията съкровища. Вижте нейната автобиография, *Дамата на Родения от Лотос*.

Калпа, Тиб. bskal pa. Период от време, съответстващ на цикъл на формиране, продължителност и унищожаване на вселена, последван от период на празнота, според космологията на древна Индия.

Кама, Тиб. bka 'ma. Име на дългата устна линия на предаване на учението от Буда надолу до учениците в наши дни.

Кая, Скт.; Тиб. sku; буквално тяло. Според Махаяна, основата на просветлените качества на Просветлението, като цяло се подразделя на дармакая, или „дарма тяло“ (аспект на пустотата), и рупакая, или „тяло на формата“ (аспект

на проявлението). Дармакая е начинът на пребиваване на самото Просветление; възприема се само от Буди. Рупакая е средството, чрез което един Буда може да бъде възприет от същества с още нереализирана Буда природа. Тя се подразделя на самбогакая, „тялото на наслада“ (аспекта на яснота), който може да бъде възприет от великите Бодисатви на десетото ниво на реализация, и нирманакая, „тяло на проявление“, обозримо за обикновените същества.

Манджушри, Скт.; Тиб. *'jam dpal*. Бодисатва на десето ниво и олицетворение на мъдростта на всички Буди.

Майтрея, Скт.; Тиб. *byams pa*; букв. любящият. Бодисатва на десето ниво, сега пребивава като регент на Буда в рая на Тушита. Когато епохата на Шакиямуни приключи, Майтрея ще се прояви в света като петия Буда на тази щастлив калпа. *Вижте също* щастливата калпа.

Мандала, Скт.; Тиб. *dkyil 'khor*; букв. център и обиколка. Термин с многобройни значения. Най-общо, това означава проста кръгова подредба на дарове. По-задълбочено се отнася до конфигурацията на божествата в тяхната свещена среда, както е визуализирана в етапа на генериране. И накрая, тя може да се отнася до естествения, спонтанно присъстващ простор на изначалната мъдрост.

Мантра, Скт.; Тиб. *sngags*. Срички или формули, които, когато са рецитирани с подходяща визуализация и т.н., защитават ума на практикуващия от обикновените възприятия. Те са призиви към идам божество и проявления на божеството под формата на звук.

Медно-оцветена планина, Тиб. *zang mdog dpal ri*. Име на чистата земя на Падмасамбава, или Гуру Ринпоче. Вижте също Чамара.

Наланда. Един от най-важните монашески университети на средновековна Индия. Той се намирал в родното място на Шарипутра на север от Бод Гая (в днешен Бихар), недалеч от върха на Лешояда, където Буда изложил своето учение за съвършенството на мъдростта. Наланда нарасна до огромни размери; той е бил известен в цяла Азия и е бил посещаван и управляван от

много от най-големите майстори на будизма Махаяна. Основан през втория век и унищожен от армиите на Мохамед Хаджи през 1235 г., Наланда съществува хиляда години.

Нгари Ригдзин, Тиб. *mnga 'ri rig' dzin* (1487–1542). Иначе известен като Нгари Пенчен Пема Вангял (*mnga 'ri pan chen pad ma dbang rgyal*), тертон и учен, известен с трактата си за трите обета (*sdom gsum rnam nges*), в който излага и защитава позиция на школата на Нингма.

Нгаяб, Тиб. *rnga yab*. Виж Чамара.

Нингма, Тиб. *rnying ma*. Виж Старата традиция

Нирманакая, Скт.; Тиб. *sprul sku*. Виж Кая.

Нова Традиция, Тиб. *gsar ma*. Начин на назоваване на училищата на тибетския будизъм, основани през по-късния период на превода на санскритски текстове на тибетски, който съвпада с периода на възстановяване на учението след преследването от цар Лангдарма през единадесети век.

Одияна, Скт.; Тиб. *o rgyan*. Според съвременната наука, древно царство, разположено в долината Суат, разположено в сегашната северозападна гранична провинция на Пакистан. Било прочуто като люлката на ученията за Тайната мантра и често е наричано в тибетската литература като земята на дакини (*mkha 'gling gling*).

Орджен, Тиб. *o rgyan*. Тибетската форма за Одияна. Виж Одияна.

Осем класове на богове и демони, Тиб. *lha 'dre sde brgyad*. Класификация на светските духове в категориите *ging, dü, tsen, yaksha, rakhasa, tamo, rahula* и *naga*. На вътрешно ниво те съответстват на осемте вида съзнание, а именно на петте сетивни съзнания, менталното съзнание, замърсеното съзнание, което се възприема като „Аз“, и съзнанието на алая, основата на ума, която е като хранилище на кармични семена и тенденции на навици.

Осем проявления на Гуру Ринпоче, Тиб. *gu ru rin po che'i mtshan brgyad*. Имената на осем знаменити проявления на Гуру Падмасамбава, както е описано в

мистичните му биографии. Те са Падмасамбава, Лоден Чоксе, Падма Гялпо, Нима Озер, Сенге Драдок, Шакия Сенге, Дордже Дроло и Ваджрадара от Одияна.

Основата, Пътят и Плода, Тиб. *gzhi lam 'bras bu*. Тройната структура, според която всяка будистка система изразява цялостния си възглед. Най-общо казано, основата е истинското състояние на явленията (така, както това се възприема в дадена система), пътят се състои от медитацията, извършена в рамките на този възглед, а плодът е крайният резултат от практиката. В тантра системата се разбират като образуващи единен континуум (това е буквалното значение на думата тантра). С други думи, качествата на пътя и плодовете вече присъстват – в потенциала на основата.

Парамита, Скт.; Тиб. *pha rol tu phyin pa*. Трансцендентно съвършенство или добродетел, практикуването на които води до Просветление. Има шест парамити: щедрост, етична дисциплина, търпение, усърдие, концентрация и мъдрост.

Пема Гарванг Чиме Юрдунг Лингпа, Тиб. *pad ma gar gyi dbang phyug chi med gyung drung gling pa* (1813–99). Името на тертона Джамгьон Конгтрул, признат за въплъщение на Вайрочана – един от първите, както и най-големият, от тибетски преводачи. Джамгьон Конгтрул играе важна роля в развитието на движението Риме в Източен Тибет. Той бил плодовит автор с огромна ерудиция, изключително реализиран майстор и тертон, или откривател на съкровища.

Пет Просветлени Линии, Тиб. *rigs lnga*. Петте линии на Татагата, Ваджра, Скъпоценност, Лотос и Действие. Те са представени от пет Буди (съответно Вайрочана, Акшобия или Ваджрасатва, Ратнасамбава, Амиитаба и Амогасиди), които съставляват петте аспекта на Просветлението. Те се разглеждат като естеството на петте агрегата и съответстват на петте мъдрости, възникващи, когато петте емоционални замърсявания са пречистени и преобразени.

Пет агрегата, Скт. *skandha*, Тиб. *phung po lnga*. Петте съставни части – един физически и четири ментални, които се откриват, когато, в търсенето на себе

си, човешката „личност“ е подложена на аналитично изследване. Те са материалната форма, или тяло, чувства, възприятия, обуславящи фактори и съзнание. Събирането на тези агрегати създава впечатление за „аз“.

Планината Меру, Тиб. *ri rab*. Великата планина в центъра на универсална система според космологията на древна Индия.

Ракшаса, Скт.; Тиб. *srin po*. Клас опасни демони, поглъщащи плът.

Ратна Лингпа, Тиб. *rat na gling pa* (1403–78). Велик тертон и първият съставител на Нингма тантрите (*rnying ma rgyud 'bum*).

Раху, Скт.; Тиб. *sgra gcan*. Митичен демон, който се смята, че поглъща слънцето и луната, като по този начин причинява затъмненията.

Резултатен път, Тиб. *'bras bu'i theg pa*, Ваджраяна или Тайната мантра, която приема чистата природа на ума не като цел, която трябва да се постигне в някакъв момент в бъдещето, а като действителния път на практиката.

Садана, Скт.; Тиб. *sgrub thabs*; букв. метод на практика. Систематизирана практика на етапа на генерирането, включваща много стъпки, включително йога, свързана с тялото, речта и ума на божеството

Самантабадра, Скт.; Тиб. *kun tu bzang po*. Изначалният Буда, който никога не е изпадал в заблуда; символичното олицетворение на осъзнатостта; постоянно присъстващата и светла природа на ума.

Самая, Скт.; Тиб. *dam tshig*. Тайнствената връзка и ангажираност във Ваджраяна, установена между учителя и учениците, на които се предоставя упълномощение. Самая връзка съществува и между учениците на един и същи учител и между учениците и тяхната практика.

Самбогакая, Скт.; Тиб. *longs spyod rdzogs pa'i sku*. Виж кая.

Сараха (около Десети век). Индийски махасидха, или майстор на високи постижения. Той е автор на три известни цикъла на дохи, или песни за реализация.

Саутрантика, Скт.; Тиб. *mdo sde pa*. Името на принципната система, принадлежаща на Хинаяна, отличаваща се със сложната си система на логика и епистемология.

Светлина на Лотос, Тиб. *pad ma 'od*. Име на двореца на Гуру Падмасамбава в чистата му земя, славната Медно-оцветена планина Чамара. Вижте също Чамара; Медно-оцветена планина.

Сидхи, Скт.; Тиб. *dnegos grub*. Постижения, придобити в хода на духовния път. Сидхите са от два вида: „обикновените“ постижения на различни свръхестествени сили и върховното постижение, а именно постигането на Просветление.

Стара Традиция, Тиб. *rnying ma*. Първоначалната традиция на будисткото учение в Тибет, датира от осми век, понякога наричана Старата школа на превод, така наречена в контраст с училищата от традицията на Новия превод, основана от дванадесети век нататък.

Сугата, Скт.; Тиб. *bde bar gshegs pa*; букв. този, който е отишъл, или пребивава, в блаженството. Синоним на Буда.

Сугатагарба, Скт.; Тиб. *bde gshegs snying po*; букв. същността на Сугата. Ясната и пуста природа на ума. Синоним на татагатагарба, природата на Буда, присъстваща във всяко съзнателно същество.

Тайната Мантра, Тиб. *gsang sngags*. Друго име за Ваджраяна. Вижте резултатния път.

Такшам Самтен Лингпа, Тиб. *stag gsham bsam gtan gling pa* (XVII век). Известен майстор и тертон от традицията на Нингма. Сред откритите от него текстове фигурира автобиографията на Йеше Цогял, преведена на английски като Дамата на Родения от Лотос.

Тантра, Скт.; Тиб. *rgyud*; букв. континуум. Текстовете на Ваджраяна будизма, разясняващи естествената чистота на ума. Вижте също агама.

Татагата, Скт.; Тиб. *de bzhin gshegs pa*; букв. този, който е отишъл така. Синоним

на Буда

Татагатагарба, Скт.; Тиб. *de gshegs snying po*; букв. същността на Татагата. Виж също: сугатагарба.

Тенма Богини, Тиб. *brten ma bcsu gnyis*. Дванадесет женски духове, свързани с планинските вериги в Тибет, които в присъствието на Гуру Падмасамбава се заклели да защитят религията и хората от Тибет.

Тердаг Лингпа, Тиб. *gter bdag gling pa* (1646–1714). Друго име на Минлинг Терчен Гюрме Дордже. Известен тертон и основател на манастира Миндролинг, основен център на традицията на Нингма в Централен Тибет. Тердаг Лингпа състави кама Нингма – колекцията от дългите (устни) линии на школата Нингма, и направи сборник от всички по-ранни терми, или съкровищни учения.

Терма, Тиб. *gter ma*; букв. съкровище. Учения и благословени вещества, скрити главно от Гуру Падмасамбава, които ще бъдат разкрити по-късно, във време, когато те ще бъдат по-полезни за света и неговите обитатели.

Тертон, Тиб. *gter ston*; букв. откривател на съкровище. Прераждания на завършените ученици на Гуру Падмасамбава, които откриват и разкриват скритите от него и спътницата му Йеше Цогял духовни съкровища.

Торма, Тиб. *gtor ma*. Ритуален дар, с повече или по-малко сложен дизайн, направен обикновено от тесто, но понякога от глина.

Трекчо, Тиб. *khregs chod*. Вижте тъогал.

Три измерения на съществуването, Тиб. *sa gsum*. Най-общо трите измерения са над, върху и под земята. Понякога този термин се отнася до трите области на будистката космология. Вижте също три сфери.

Три Корена, Тиб. *rtsa gsum*. Трите обекта на убежище, за които се говори в ученията на тантра: гуру, коренът на благословенията; божество идам, коренът на постиженията; и дакини, коренът на просветлените дейности. Трите корена са тантрическият паралел на Трите убежища от ученията на

сутрата.

Три свята, Тиб. *kham s gsum*. Вижте трите сфери

Три сфери, Тиб. *kham s gsum*. Три измерения, които заедно представляват единна световна система. Това са сферата на желанията (включващо шестте царства на боговете, войнствените богове, хората, животните, гладните духове и адските същества), последвана от райовете на сферите на формата и безформието.

Три Убежища, Тиб. *skyabs gsum*. Буда, Дарма и Санга. Сангата се състои от духовната общност на онези, които са достигнали основите на реализация.

Трите тайни на Буда, Тиб. *gsang ba gsum*. Просветеното тяло, реч и ум. Наричан още трите ваджри.

Тъогал, Тиб: *thod rgal*. Практика на Великото Съвършенство, която се фокусира върху спонтанно присъстващия „аспект на яснота“ на абсолютната реалност. За разлика от това, трекчьо се фокусира върху аспекта на изначалната чистота.

Упадеша, Скт.; Тиб. *tan ngag*; букв. коренни инструкции. Вижте също агама.

Чакра, Скт.; Тиб. *Khor lo*; буквално колело или канал-колело. Конфигурация от напречни спици или канали, подобни венчелистчета, наподобяващи колело, която се поддържа от централния канал. В зависимост от това коя тантра се разглежда, се споменават четири или шест чакри. Дармачакра е колелото-канал, разположено на нивото на сърцето.

Чамара, Скт.; Тиб. *nga yab*. Името на субконтинент, разположен на юг и запад от континента Джамбудвипа (нашият свят) според будистката космология. Именно тук е разположена славната Медно-оцветена планина, буда-полето на Гуру Падмасамбава.

Четири ваджри, Тиб. *rdo rje bzhi*. Символ на неразрушимото просветлено тяло, реч, ум и изначалната мъдрост.

Чиста Земя, Тиб. *mkha 'spyod*. Вижте буда-поле.

Щастлива Калпа, Тиб. *bskal pa bzang po*. Името на настоящата калпа, наречена така, защото хиляда вселенски Буди ще се появят в течение на нея. Буда Шакямуни е четвърти в серията.

БИБЛИОГРАФИЯ

Dilgo Khyentse. The Wish-Fulfilling Jewel. Boston: Shambhala Publications, 1988.

Dudjom Rinpoche. Counsels from My Heart. Boston: Shambhala Publications, 2001.

Gyalwa Changchub and Namkhai Nyingpo. Lady of the Lotus-Born. Boston: Shambhala Publications, 1999.

Jamgön Kongtrul. The Treasury of Knowledge. Book 6, part 4, Systems of Buddhist Tantra. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2005.

Longchen Yeshe Dorje, Kangyur Rinpoche. Treasury of Precious Qualities. Boston: Shambhala Publications, 2001.

Ngawang Zangpo. Guru Rinpoche: His Life and Times. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2002.

Padmasambhava and Jamgön Kongtrul. The Light of Wisdom. Boston: Shambhala Publications, 1995.

Shantarakshita and Jamgön Mipham. Adornment of the Middle Way. Boston: Shambhala Publications, 2005.

Tulku Thondup. Hidden Teachings of Tibet. London: Wisdom Publications, 1986.

_____. The Tantric Tradition of the Nyingmapa. Marion, Mass.: Buddhayana, 1984.

Yeshe Tsogyal. The Lotus-Born. Boston: Shambhala Publications, 1993.

Ekaṇṇatī

Екаджати